

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πέμπτος

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαι.—Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

11 Ἰουνίου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΗΤΟΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΚΟΜΗΤΟΣ ΓΚΙΛΦΟΡΑ

Ὁ σὺς ἐλκικινέσλαος
δὸλος καὶ φίλος
κοίτης Γκιλφορσ

Εἰς χεῖρας ἡμῶν περιήλθον διάφοροι ἐπιστολαὶ τοῦ ἐπιφανοῦς φιλέλληνος Κόμητος Γκιλφορσ, ἀπευθυνόμεναι πρὸς τὸν ἐν Γερμανίᾳ, ἐν ἔτει 1819, σπουδάζαντα ὑπότροπον αὐτοῦ, τὸν ἀδίδιμον Κωνσταντῖνον Ἀσώπιον. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται, αἵτινες εἰσὶ γεγραμμέναι διὰ χεῖρὸς τοῦ μακαρίτου Ἰωακείμου Τρικούπη, φίλου τοῦ εὐγενοῦς λόρδου, περιεφέρονται εἰς τὸν τρόπον τὸν ὁποῖον ὤφειλε ν' ἀκολουθήσῃ εἰς τὰς σπουδὰς τοῦ ὁ ἀγαθὸς διδάσκαλος τοῦ γένους, ὅπως καρποφορώτερα ἀποβῇ ἡ διδασκαλία του εἰς τὴν ἀναγεννηθησομένην Ἑλλάδα. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται, γραφεῖσαι κατὰ τοὺς δουλικοὺς χρόνους, ἐπιγράφονται: Monsieur Constantin Assopius, de nation grecque.

Σ. τ. Δ.

Τὴν ἐπομένην, μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ εὐφύας γεγραμμένην διήγησιν, ἀπεσπάρσαμεν ἐκ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ ἡμερολογίου, παραλείψαντες μέρη τινὰ αὐτῆς.

Σ. τ. Δ.

ΛΑΥΡΙΑΚΗΣ ΜΕΤΟΧΗΣ

ἀπομνημονεύματα.

I

Ἐν ἑσπέρας ἐτέχθη ἐπὶ τῶν τυπογραφικῶν πιεστηρίων καὶ κάθυγρος ἔτι, ἀποδίδουσα τὴν εὐάρεστον ἐκείνην ὁσμὴν τῆς τυπογραφικῆς μελάνης, ἣν μὲ διεσταλμένους τοὺς ῥῶθυνας ἀναπνέουσι συνήθως οἱ σοφοί, μετηνέχθη μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου εἰς μεγάλην τινα καὶ σκοτεινὴν αἴθουσαν, ὅπου ἐστιβάχθημεν πᾶσαι ἐπὶ πολλῶν τραπεζίων, ἀναμένονσαι ἐν παντελεῖ ἀσφύξια τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

II

Τὴν ἐπομένην πρωΐαν θόρυβος ἠκούσθη μέγας καὶ παραχῇ ἐξώθεν τοῦ δωματίου.

Πάταγος ἀνθρώπων συνωθουμένων, βήματα βαρέα, ὅφ' ὧν τὴν ὁρμητικὴν πίεσιν ἔτριζε τὸ γεγηρακὸς πάτωμα τῆς αἰθούσης, φωναὶ ἀνάμικτοι καὶ ἐξηγηριωμένοι, γογγυσμοὶ καὶ παρόπωνα τῶν παρκαγωνιζομένων, κορυγαὶ θυμώδεις, μαμφόμεναι, ὡς ἠκούομεν, τὸ διοικητικὸν Συμβούλιον ἐπὶ ἀδίκῳ διανομῇ, συναπετέλουν πατα-

γῶδη τινὰ καὶ καταχθόνιον ἁρμονίαν, ἥτις ἠδύνατο ἴσως νὰ τρομάξῃ ὄντα τρυφερά καὶ ἀρτιγενῆ, ὅποια ἡμεῖς αἱ ταλαίπωροι μετοχὰί, ἂν τοὺνκάντιον δὲν ἐκολάκευε τὴν φιλοτιμίαν ἡμῶν. Μὴ τοι δὲν ἐγίνετο χάριν ἡμῶν ὁ πάταγος ὅλος ἐκεῖνος; Ἐρῶθημα χαρᾶς καὶ συγκινήσεως ἐπορρῶρως τὰς παρειάς μου, ὅμοιον πρὸς τὸ ἐρωτότροπον ἐκεῖνο ἐρώθημα, τὸ βάπτον τὰς παρειάς δειλῆς κορασίδος, ἥτις βλέπει συνωθουμένους περὶ ἑαυτὴν σμῆνος ὅλον χορευτῶν, καὶ ἀγνοεῖ ἔτι τίς πρῶτος θέλει παρασύρει αὐτὴν εἰς τὸν μεθυστικὸν στρόβιλον τοῦ χοροῦ.

Τέλος πάντων ἡ θύρα ἠνοιχθη, τὸ πλῆθος ἐισέβησεν, καὶ αἱ στιβάδες ἡμῶν ἤρχισαν ἐλαττούμεναι.

Δὲν δύναμαι νὰ περιγράψω τὴν σκηνὴν ἐκείνην τῆς διανομῆς, διότι οὐδὲ τὴν ἐνθυμοῦμαι καὶ ἀκριβῶς. Μετὰ τρόμου ὅμως καὶ φοβικῆς ἀναμνηνέσκομαι ἔτι, ὅτι καὶ ἡ ὑπαρξὶς ἡμῶν αὐτὴ ἐκινδύνευσεν πολλάκις, ἐν μέσῳ τῶν πανταχόθεν προτεινομένων ἀπλήστων χειρῶν, αἵτινες διηρημισθήτουν τὴν κατοχὴν ἐκάστης ἐξ ἡμῶν τὸ κατ' ἐμὲ ταχέως ἔπαυσεν ἡ ἀγωνία μου, διότι εἶχον τὸ εὐτύχημα νὰ ἐγγχειρισθῶ μετ' ἄλλων τετρακοσίων ἐννεήκοντα ἐννέα ἀδελφῶν μου εἰς σοβαρὸν τινα καὶ μεγάλῳ σχημα ὁ Κύριον, ὅστις, εἰσελθὼν εἰς τὸ δωματίον διὰ μικρᾶς τινοῦ πλαγίας θύρας, ἐπλησίασεν εἰς τὸν διανομέα τιμὴν καὶ τῷ εἶπεν ὀλίγας λέξεις εἰς τὸ οὖς.

Οὕτω, χαίρουσα καὶ ὅτι δὲν ἐγκατέλειπον ἐντελεῶς τὰς ἀδελφάς μου, ἀφῆκα τὴν κοιτίδα τῆς θρεφτικῆς μου ἡλικίας, καὶ μετέβην εἰς τοὺς κόλπους τοῦ κυρίου ἐκείνου, ὅστις ὑπόπτερος καὶ χαίρων ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδόν. Ἐννοεῖται ὅτι ἀνέπνευσα ἀπὸς ἐλευθερώτερον, ἢ ὑπὸ τὴν φοβερὰν ἐκείνην στιβάδα, ὅφ' ἦν διετέλεσα ὁλόκληρον νύκτα. Εἶδον ὀλίγον, διὰ μιᾶς μου γωνίας, ἥτις προεῖχε τοῦ θυλακίου τοῦ νέου μου κατόχου, τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, καὶ θὰ ἤκουον ἴσως καὶ τὸ ἄσμα τῶν πτηνῶν, ἅτινα ἐφλυάρουσαν εἰς τὰς λεύκας τῆς ὁδοῦ, ἂν δὲν μὲ ἐτάραττον οἱ βίαιοι παλμοὶ τῆς καρδίας τοῦ κτήτορός μου.

Μετ' ὀλίγον ἐφθάσαμεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ὁ φέρων με κατέπεσεν ἀσθμαίνων ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, μόλις κατορθώσας νὰ ἀπαντήσῃ: «Πεντακοσίας» εἰς τὴν ἐρώτησιν τῆς συζύγου του: «Πόσας;»

— Τόσας μόνον; ἤρώτησε καὶ πάλιν δι' ἐξείας καὶ πεισματώδους φωνῆς ἡ κυρία, εὐσωμος δέσποινα, ὁμοιάζουσα μὲ αὐτὸν κινούμενον.

— Αἶ, φίλη μου, ἀπάντησεν ὁ σύζυγος μὲ φωνὴν μόλις ἀρθρομένην εἰς φθόγγους· ἔπρεπε νὰ ἦσουν ἐκεῖ, νὰ ἰδῇς τί κακὸν γίνεται! μόνον πῶς δὲν δέρνονται οἱ ἄνθρωποι.

— Καλὲ τί μὲ λές; θὰ ὑψωθοῦν λοιπὸν γρήγορα;

— Ἐννοεῖται. Τριάκοντα φράγκα ὑπερτίμησιν μοῦ προσέφεραν ἤδη, μόλις ἐξῆλθον ἀπὸ τὴν Τράπεζαν.

— Τί καλὰ! Φαντάσου ἂν εἴχαμεν χιλίας!

— Καὶ ἂν εἴχαμεν δύο χιλιάδας, ὑπέλαθεν ἡλιθίως μειδιών ὁ κύριός μου, ἀκόμη καλλίτερον...

Δυστυχῶς ὁ διάλογος ἐκεῖνος, ἔστις ἀντήχει ὡς ὠραία μουσικὴ εἰς τὰ ὦτά μου, διεκόπη ταχέως, καὶ εἶδον χαίνουσαν μετ' ὀλίγον ἐνώπιόν μου τὴν θύραν νέας φυλακῆς — τοῦ σιδηροῦ κιβωτίου τοῦ κτήτορός μου. Τρόμου φρικίας διέτρεχεν ἤδη τὰ χάρτινα μέλη μου, ὅτε εἶδον αἰφνης τὴν χονδρὴν σύζυγον τοῦ κυρίου μου θωπεύουσαν τὴν ἀξέριστον αὐτοῦ παρειάν, καὶ τὴν ἤκουσα λέγουσαν·

— Γιάγκο, . . . δὲν θὰ μὲ δώσης κ' ἐμὲ μερικάς ἀπ' αὐτὰς τὰς μετοχάς;

— Τί θὰ ταῖς κάμης, ψυχὴ μου;

— Τὰς θέλω, . . . προσέθηκε κλαυθμηρίζον τὸ κινούμενον αὐτὸν, — τὰς θέλω, νὰ δοκιμάσω καὶ ἐγὼ τὴν τύχην μου.

— Περίεργος ὄρεξις!

— Σὲ παρακαλῶ. . . .

— Πάρε λοιπὸν. Πόσας θέλεις;

— Δὲς με πενήντα. . . .

— Ἰδοῦ.

Καὶ ἀπὸ τοῦ κόλπου τοῦ πρώτου μου κτήτορος μετέβη εἰς τὰς τρυφερὰς καὶ ὁλοστρογγύλους χεῖρας τῆς παχείας αὐτοῦ συζύγου.

Αἱ ταλαίπωροι ἀδελφαί μου ἐτάφησαν εἰς τὸ σκότος τοῦ σιδηροῦ κιβωτίου, καὶ οὐδὲν πλέον γινώσκω περὶ αὐτῶν. Ἰσως συντηρήθημεν εἰς τὸ στάδιον τοῦ πολυτάρχου ἡμῶν βίου, χωρὶς νὰ γνωρισθῶμεν, ἴσως παρήλθομεν ἐγγὺς ἀλλήλων, χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθῶμεν ἅν.

III

Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἐκείμην ἐπὶ κομφῆς κομμωτηρίου τραπέζης, θωπευομένη ὑπὸ τοῦ ἱλαροῦ βλέμματός τῆς νέας μου κυρίας.

Ὁ περὶ ἐμὲ κόσμος ἦτο πάντῃ νέος· πολλὸ εὐωδέστερος τοῦ τυπογραφικοῦ πισστηρίου, ὅθεν εἶχον ἐξέλθει, πολλὸ καθαρώτερος τῶν κονιοσκεπῶν τραπέζων ἐφ' ὧν εἶχον κατακλιθῆ βρέφος ἔτι, καὶ πολλὸ κομφότερος καὶ φωτεινότερος τοῦ σκοτεινοῦ ἄντρου τοῦ σιδηροῦ κιβωτίου, ὅπερ ὀλίγου δεῖν ἐφυλάκιζε τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν.

Μέγα κάτοπτρον ἄνωθεν μου κρεμάμενον ἐδιπλασίαζε τὰ κομφῆ ἀντικείμενα, ἅτινα μὲ περιεστοίχιζον, καὶ ἤρξανεν ἔτι τὸ ἄπλετον φῶς, ὅπερ ἐπλημύριζε τὴν περικαλλῆ καὶ εὐώδη αἰθούσαν. Τί ὠραία διαμονὴ εἶναι κομμωτηρίου κομφῆς καὶ νεαρᾶς, ἔστω καὶ παχείας, γυναικός! Αἱ παιδικαὶ μου αἰσθήσεις, εἰ καὶ ἀτελῶς ἔτι ἀνεπτυγμέναι, διετέλουν ὑπὸ ναρκωτικὴν τινὰ μέθην, καὶ δὲν ἤξευρον — μὰ τὰ πενήντα φράγκα, ἅτινα ἔφερον τυπωμένα ἐπὶ τοῦ μετώπου μου — ποῦ πρῶτον νὰ στρέψω τὴν προσοχήν μου. Μικρὰ καὶ κομφότατα ἀθύρματα, ὧν τὴν χρῆσιν οὐδὲ κἂν ἐμάντευον, ἔστιλθον ἐκ καθαριότητος κύκλῳ μου, φιαλίδια ἐκ κρυστάλλου, τὰ μὲν κεκλεισμένα τὰ δὲ ἡμιάνοικτα, ἀπέπνεον ἀρώματα ἡδυπαθῆ καὶ δροσώδη, πυξίδες δὲ πολύσχημοι καὶ παντοδαπαὶ περιέχον κόνεις καὶ φυράματα ποικίλου χρώματος, ὧν μάτην προσεπάθουν νὰ ἐννοήσω τὸν σκοπὸν. Ὑψικτρὰ δὲ καὶ κτένια καὶ ψαλίδια καὶ τριχολαβίδες παρετάσσοντο ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὡς εὐτακτος στρατιὰ ἐπὶ τῆς λευκῆς ὡς νεοσιτῆς χιτῶν καλύπτρας τοῦ τραπέζιου.

Πρὸς τί ταῦτα πάντα; Τὸ ἐνόησα μετ' ὀλίγας στιγμὰς, ὅτε ἀνοίγεισθαι δειλῶς τῆς θύρας τοῦ κομμωτηρίου, εἰσῆλθεν ἐλαφρὰ καὶ χαρὶσσα κορασίς, ἀπλούστατα μὲν ἀλλὰ κομφότατα ἐνδεδυμένη, λευκὸν φέρουσα περίζωμα περὶ τὴν λιγυράν αὐτῆς ὀσφύν καὶ μανδύλιον δεδεμένον περὶ τοὺς μελανοὺς αὐτῆς βοστρύχους.

— Θὰ ἐνδυθῆτε, κυρία; ἤρώτησε μετ' ἐπιχαρίτου μειδιάματος, ὅπερ ἐφαίνετο μόλις τολμῶν νὰ διαστείλῃ τὰ χεῖλη τῆς τὰ πορφύρα.

— Ἀς ἦναι· ἄς ἐνδυθῶ! ἀπάντησε νωχελῆς καὶ ἀφρημένη ἡ νέα μου κάτοχος, τὸ μὲν βαρυνομένη νὰ ὑποβάλῃ τὰ εὐσάρκα αὐτῆς μέλη εἰς τὴν κοσμητικὴν τέχνην τῆς νεαρᾶς αὐτῆς θαλαμηπόλου, τὸ δὲ μόλις κατορθούσα νὰ ἀποσπάσῃ τὸ βλέμμα ἀπὸ τῶν τασσαράκοντα ἐν νέᾳ ἀδελφῶν μου καὶ ἐμοῦ, ἥτις ὑπερκειμένη ἐκείνων, ἐφείλκυον ἰδίως τὰ κερδοσκοπικά τῆς βλέμματα.

Καὶ τὸ αὐτὸν κινήθην ἐκάθισα πρὸ τοῦ κατόπτρου καὶ παρεδόθη εἰς τὰς δεξιὰς χεῖρας τῆς κομμωτρίδος αὐτῆς.

Μὴ ἀναμένωσιν οἱ ἀναγνώσταί μου νὰ διηγηθῶ ἐν λεπτομερεῖα τὰ ἀπόκρυφα τοῦ καλλωπισμοῦ τῶν ἀναγνώστρινών μου.

Ἐννοῶ κάλλιστα, ἐκ τῆς εὐχαριστήσεως, ἢν τὸ θέαμα ἐκεῖνο προὔξεν ἔνθεν εἰς τὴν χαρτίνην μου ὑπαρξίν, ὅποια ἤθελεν εἶναι καὶ τῶν ἀναγνωστῶν μου ἡ εὐχαρίστησις ἐκ λεπτομεροῦς αὐτοῦ περιγραφῆς. Ἡ σκέψις ὅμως, ὅτι ὑπῆρχε ἀπαρχτήρητος καὶ κλόπιος οὕτως εἶπεν, βωδὸς δὲ καὶ ἄφρων νομιζόμενος μάρτυς τῆς περιέργου ἐκείνης σκηπῆς, θέτει φυλακὴν τῷ στόματί μου καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χεῖλη μου.

Ἐν μόνον δύναμαι εἰλικρινῶς νὰ ἐξομολογηθῶ εἰς τοὺς περιεργότερους, ὅτι παραδόξον ἡσθάνθην ἐκπληξίν, ἰδοῦσα αἰφνης μεταμορφωμένην τὴν μὲν θαλαμηπόλον εἰς ζωγράφον, τὴν δὲ κυρίαν μου εἰς εἰκόνα.

Μὴ μὲ ἐρωτήσετε λεπτομερεῖας. Δὲν τὰς λέγω, διότι ἐντρέπομαι.

Κατεπλάγην ὅμως τῇ ἀληθείᾳ, μὴ ἀναγνώρισάσα πλέον τὸ αὐτὸν μου, ὅτε περικαλλῆς καὶ δροσώδης, μῦρα δὲ ἀποπνέον καὶ ἀρώματα ἀκτινοβολοῦν καὶ περίκοσμον ἐξῆλθε τῶν ἀριστοτεχνικῶν χειρῶν τῆς ὑπηρετρίδος.

Ἡ κομφῆ θεραπεία ἡτοιμάζετο νὰ ἐξέλθῃ, ὅτε τὸ ἐταστικὸν αὐτῆς καὶ πονηρὸν βλέμμα ἔπασεν ἐπ' ἐμὲ. Ἐγνώριζε, φαίνεται, ἡ ταλαίπωρος τὰ κατὰ τὴν γέννησίν μου καὶ τὸν παρακολουθήσαντα αὐτὴν πάταγον, διότι ἄφρωνος καὶ συνεσταλμένη ἔμεινε θεωροῦσα με ἐφ' ἱκανὰ δευτερόλεπτα, καὶ τὸ πρὸς τὴν θύραν τρεπόμενον ἐλαφρὸν καὶ ὑπόπτερον αὐτῆς βῆμα ἀνεστάλη ἀποτόμως.

— Τί κυττάζεις, Μαρία; ἤρώτησεν αὐτὴν αὐτάρεσκον μειδιώσα ἡ κυρία τῆς.

— Ἀχ! πόσαι μετοχαί! ἐπιθύρισε περιπόρφυρος ἐξ ἡδονῆς ἡ θαλαμηπόλος. Νὰ εἶχα κ' ἐγὼ μίαν ἢ καὶ μὲν!

— Τί θὰ τὴν κάμης σὺ τὴν μετοχήν; . . . καὶ μίαν μάλιστα;

— Αἱ! κυρία, . . . μία μετοχὴ εἶναι καὶ τί γιὰ μὰς τοὺς μικροὺς ἀνθρώπους.

— Μὲ μίαν μετοχήν, ἐπανέλαθε, κάμνω τὴν προικὰ μου.

Ἡ κυρία διεπράγη εἰς παταγώδη γέλωτα, καὶ λαβούσα με ἄκρα χειρὶ.

— Ἰδοῦ, λοιπὸν, εἶπε· πάρε την, καὶ καλὴν τύχην.

— Εὐχαριστῶ, κυρία! κατώρθωσε μόλις νὰ ἀρθρώσῃ ἐκ συγκινήσεως καὶ ἡδονῆς ἡ μικρὰ Μαρία, καὶ ἐξῆλθε δι' ἀσταθοῦς ἀλλὰ γοργοῦ βήματος τῆς αἰθούσης.

IV

Ἰδοῦ ἐγὼ καὶ πάλιν μεταλλάξασα κάτοχον.

Ἐλυπήθην μὲν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὴν εὐώδη ἀτμοσφαῖραν τοῦ περικαλλοῦς κομμωτηρίου, ὅπερ κατέλιπον, ἀλλὰ ταχέως μὲ ἀπεξημίωσαν τρία ἀλλεπάλληλα φιλήματα, ἅτινα μετὰ πυρετώδους παρφορᾶς ἀπέθνηκον ἐπὶ τῶν παρειῶν μου ἢ χαρίεσσα κορασίς.

Ἀναδραμούσα ταχεῖα τὰς βαθμίδας ἀποτόμου κλίμακος, ἐκλείσθη εἰς τὸ ὑπὸ τὴν στέγην τῆς οἰκίας μικρὸν αὐτῆς δωμάτιον, καὶ ἀφοῦ ἐπὶ ὥραν σχεδὸν μὲ ἐθεώρησε μετ' ἐρωτικῆς ἐκστάσεως, τίς οἶδε ποῖα περὶ τοῦ μέλλοντος αὐτῆς ἀναπλάττουσα ὄνειρα ἢ ταλαίπωρος κόρη, ἤνοιξεν ἐπιμήκεις πράσινον κιβώτιον καὶ ἡτοιμάσθη νὰ μὲ κλείσῃ ἐντὸς αὐτοῦ.

Ἐβλεπον ἤδη μετὰ περιέργου βλέμματός τὰ

ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ καλύμματος τοῦ κιβωτίου προσκεκολλημένα ποικιλόχρωμα χαρτὰ, παντοειδῆ φέροντα ζωγραφήματα καὶ παραδόξους παραστάσεις, ἀπεσπασμένα δὲ, τὰ μὲν ἐκ περιοδικῶν συγγραμμάτων, τὰ δὲ ἐξ ὀφασμάτων καὶ ἄλλοθεν τίς οἶδε πόθεν, καὶ χρησιμεύοντα ἀντὶ εἰκονογραφικοῦ μουσείου εἰς τὴν φιλόκαλον θαλαμηπόλον, ὅτε ἠνοιχθῇ ἡσύχως ἡ θύρα τοῦ δωματίου, καὶ ὑψηλὸς μυστακοφόρος δεκανεὺς εἰσῆλθε κατακτητικῶς εἰς αὐτό.

— Ἀχ! πῶς μ' ἐτρόμαξες, καὶ μὲν! ἀνέκραξεν ἡ Μαρία, καὶ ἦτο περίτροπος ἀληθῶς, οὐχὶ ἔμω; τοσοῦτον διὰ τὴν ἀπροσδόκητον ἐπίσκεψιν, ὅσον διότι κατελαμβάνετο αἰφνης ἐν κατοχῇ τοῦ πολυτίμου ατόμου μου.

— Πῶς μ' ἐτρόμαξες, ἐπανέλαθε, καὶ σπύσασα ἔκλεισε μετ' ὀρυκτῆς τὸ κιβώτιον, προσθῆσα ὅμως ἤδη νὰ μὲ ῥίψῃ ἐντὸς αὐτοῦ.

— Σ' ἐτρόμαξα; ἂ, ἂ! ἀνεφώνησεν ὁ μυστακίας· καὶ διατί, παρακαλῶ, ἐτρόμαξε τὸ Μαριγάκι μας;

— Αἱ! . . . ἔξωρ κ' ἐγὼ, ὑπετραύλισεν ἡ ἀνυπόκριτος κόρη, μήτε τὴν ἀλήθειαν τοῦ τρόμου αὐτῆς κατορθούσα νὰ κρύψῃ, μήτε τὴν πορφύραν τῶν παρειῶν τῆς νὰ μετριάσῃ.

— Δὲν ἤξεύρεις; ἐπανέλαθεν ὁ εἰσβολὸν κατακτητῆς· καὶ εἰς ἐκείνην λοιπὸν τὴν κασέλλαν τί ἐβρίσκαμεν, παρακαλῶ;

— Τίποτε, . . . τίποτε, . . . ἓνα γράμμα.

— Γράμμα; Τί; ἔχομεν καὶ ἀλληλογραφίαν τόρα;

— Εἶνε ἀπὸ τὴν ἀδελφὴν μου, καὶ μὲν, ἀπὸ τὴν Σύρα, ἐπιθύρισε ἡ Μαρία, προσπαθοῦσα, ἀλλ' ἄργά πλέον, νὰ διορθώσῃ τὸ κινδυνώδες ψευδὸς, δι' οὗ εἶχεν ἀποπειραθῆ νὰ κρύψῃ τὴν ἔτι κινδυνώδεστέραν ἀλήθειαν.

— Ἀπὸ τὴν ἀδελφὴν σου; Γιὰ νὰ ἰδῶ!

Καὶ ὁ δεκανεὺς, πλησιάζας διὰ βαρέος τοῦ βήματος εἰς τὸ κιβώτιον, ἔθηκε τὴν χεῖρα ἐπ' αὐτὸ καὶ ἡτοιμάζετο νὰ τὸ ἀνοίξῃ, ὅτε, εὐκίνητος καὶ ταχεῖα ἡ κομφῆ θαλαμηπόλος, ὠρμήσεν ἐπίσης πρὸς τὸ κιβώτιον καὶ τὴν ἤκουσα κλομένην ἐπ' αὐτοῦ.

— Μαρία . . . μὲ γελᾷς! καὶ μὰ τὸν Θεόν . . .

— Μὰ, καὶ μὲν Δημήτρη, δὲν μὲ πιστεύεις, τὸ λοιπὸν;

— Ὅχι, κυρία! εἶπε μετ' ἀξιοπροσέας ὁ ἐν στολῇ Ἄρης, καὶ ἀναστὰς μετὰ διπλωματικῆς ἡρεμίας ἔστριψε τὸν μύστικα αὐτοῦ, καὶ ἡτοιμάσθη νὰ ἐξέλθῃ.

— Τί; φεύγεις; ἠδυνήθη μόλις νὰ ψελλίσῃ ἡ ἐγκαταλειπομένη νέα ἐκείνη Καλυψὼ, καὶ διὰ μικρᾶς τινος ὀπῆς τοῦ κιβωτίου εἶδον τὴν πορφύραν τῶν παρειῶν αὐτῆς σβεννυμένην ὑπὸ νέφος ὠχρόν.

Ἄλλ' ὁ Δημήτρης ἐβιάζετο πρὸς τὴν θύραν, ὡς

τὸ μάτην ἐκλιπαρούμενον ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεύος φάσμα τοῦ Αἴαντος.

— Στάσου, τὸ λοιπὸν, στάσου . . . ἐπεφώνησε τέλος ἡ Μαρία, καὶ ἀνοίξασα τὸ κιβώτιον μὲ ἔλαβε πάλιν εἰς χεῖράς της.

Ὁ δεκανεὺς εἶχεν ἤδη σταθῆ, καὶ ἐπεστράφη πρὸς τὸν κρότον τοῦ ἀνοιγομένου κιβωτίου.

— Νὰ τί εἶναι ὅλον τὸ μυστικόν! προσέθηκεν ἡ κόρη, καὶ μὲ ἔδειξεν εἰς τὸν τρυφερὸν τῆς καρδίας της τύραννον.

— ὦ! ὦ! ἀνέκραξεν ἐκεῖνος, ἔχομεν καὶ μετοχές, βλέπω, Μαριγιά; καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἦτο διωδίας αὐλοῦ μελωδικωτέρα, καὶ μειδίαμα γόντος διέστελλε τὰ μυστακοφόρα του χεῖλη.

— Μὲ τὴν ἐχάρισε σήμερον ἡ κυρία.

— Καὶ σὺ . . . θὰ τὴν χαρίσῃς βέβαια εἰς τὸν Δημητράκη σου.

— ὦ! ἀνεφώνησεν ἡ ταλαίπωρος θαλαμηπόλος, καὶ τὸ ἐπιφώνημά της ἐκεῖνο, ὅπερ ἐξέφραζε κόσμον ὁλόκληρον αἰσθημάτων, διέτρεξεν ἐν μιᾷ μόνῃ στιγμῇ πᾶσαν τὴν κατιοῦσαν φωνητικὴν κλίμακα.

— Τί θὰ εἶπῃ ὦ! ἀφοῦ θὰ σὲ πάρω, ἀφοῦ ὅσα ἔχω εἶναι δικά σου, καὶ ὅσα ἔχεις εἶναι δικά μου;

— Ναί, ἀλλὰ . . .

— Ἐλα τώρα . . . ἀνοησίαις! Μ' αὐτὴν τὴν μετοχὴν ἤμποροῦμεν νὰ κάμωμεν παράδες, τὸ ζεύρεις;

Ὁ διάλογος ἐξηκολούθησεν ἔτι ἐπὶ τὸ τρυφερότερον, καὶ σπραγισθεὶς τέλος διὰ τινων θωπειῶν καὶ φιλημάτων, ἀποτέλεσμα ἔσχε τὴν εἰς χεῖρας τοῦ δεκανεὺς Δημήτρη μεταβιβάσιν μου.

— Καλὰ κέρδη τὸ λοιπὸν, ἐφώνησεν ὕστατον ἡ μικρὰ Μαρία, ἐνῶ ὁ μέλλων αὐτῆς σύζυγος διέδρανε τὴν φλιάν τοῦ μικροῦ της δωματίου.

— Ἐννοῖς σου, Μαριγιά; μου, καὶ θὰ ἰδῇς!

V

Μόλις ἀλλάξασα καὶ πάλιν κτήτορα, ἡσθάνθην εὐθὺς ὅτι ἐσκοτίσθη τῆς νέας μου ὑπάρξεως ὁ ὀρίζων, καὶ τοῦ βίου αἱ περιπέτειαι ἤρξαντο ἐνσκήπτουσαι κατὰ τῆς κεφαλῆς μου φοβεραὶ καὶ ἀπείσιτοι.

Ἄμα ἐξελθὼν εἰς τὴν ὁδὸν ὁ κύριός μου συνέθλασε τὰ τρυφερά μου μέλη διὰ τῆς πλατείας καὶ χονδροειδοῦς αὐτοῦ χειρὸς, καὶ μ' ἐδύθηκε, συνετριμμένην οὕτω καὶ πλήρη μωλώπων, εἰς τὸ εὐρὺ θυλάκιον τῆς ἀναξυρίδος αὐτοῦ, ὅπου εὗρον συντρόφους δύο δεκάρας, μίαν σφάντζικαν καὶ ὀλίγα τρίμματα ξηροῦ καπνοῦ.

Ποῦ οἱ κολακευτικοὶ ἐκεῖνοι παλμοὶ τῆς καρδίας τοῦ πρώτου μου κατόχου, ποῦ ἡ εὐώδης ἀτμοσφαῖρα τοῦ κομμωτηρίου τῆς παχείας μου κυρίας, ποῦ τὰ φλογερὰ φιλήματα τῆς θαλαμηπόλου!

Ἄβυσσος πνιγρὰ καὶ ἀνήλιος ἦτο ἡ νέα μου κατοικία· τοσοῦτον δὲ βαρεῖν ἀπέφερεν ὁσμήν,

ὥστε μετ' ὀλίγα λεπτά ἀπέβαλον παντελῶς τὰς αἰσθήσεις μου καὶ λειπόθυμος ἀπέμεινα εἰς τὰ βῆθη τοῦ σκοτεινοῦ ἐκεῖνου βαράθρου.

Ἄγνοῦ πόσῃ ὥρᾳ ἐκείμην οὕτως ἀναισθητοῦσα, ποῦ ἐπλανήθην ἐν ἀγνοίᾳ μου, καὶ πότε ἀκριβῶς ἐξύπνησα.

Τοῦτο μόνον ἐνθυμούμην καὶ γνωρίζω, ὅτι ὅτε συνήλθον καὶ πάλιν εἰς ἐμαυτὴν ἤκουσα θόρυβον συγκεχυμένων παντοίων καὶ συμμιγῶν φωνῶν, πάταγον ποτηρίων συγκρουομένων, καὶ παράφωνον μελωδίαν ἐρρίνων ἀσμάτων, ὁσμή δὲ ὀξεῖα ῥητινίου ἀφθόνης σπενδομένου προσέβαλε τὴν ἀσυνήθη εἰς τοιοῦτου εἶδους ἀρώματα ὁσφρησίν μου.

Ζωηρὰ ὁμιλία ὑπῆρχεν ἀπὸ τινος μεταξὺ τῶν πληροῦντων τὸ καταγώγιον, ὅπερ ἀμυδρῶς μόλις ἐφώτιζε ῥυπαρὸς φανὸς, κρεμάμενος ἀπὸ μελανῆς τινος δοκοῦ τῆς ὁροφῆς· μορφαὶ δὲ πολλοὶ ποικίλοι καὶ παράδοξοι, τεταγμέναι περὶ μακρὰν τράπεζαν, ἥτις ἦτο ποτε πρασίνη, συναπετέλουν θεάμα βδελυρὸν, ἐν ᾧ συνανεμίγνυντο ἡ ἀνιδεία, ἡ ἀποκτήνωσις καὶ ἡ ῥυπαρία.

Ταῦτα πάντα εἶδον δι' ἐνὸς μόνου βλέμματος ἅμα συνελθοῦσα εἰς ἐμαυτὴν, διότι ὁ δεκανεὺς μου, εἰσαγαγὼν αἴφνης, ἐν μέσῃ ὁμιλίᾳ, τὴν χεῖρά του εἰς τὸ θυλάκιόν του, μ' ἀπέσυρεν ἐκ τοῦ βαράθρου μου σπείρουσαν ἐκ τρόμου καὶ φόβου, καὶ μὲ ἀπέθηκε βιαίως ἐπὶ τοῦ τραπέζιου, ἀνακράζων διὰ βραγχώδους καὶ παροινίου φωνῆς:

— Κι' ἂν δὲν πιστεύετε, ἔτῃνε!

— Μωρὲ στάσου! — Ποῦνέ την! — Γιά νὰ ἰδῶ! — Κ' ἐγώ, 'ς τὸ Θεό σου! — Κ' ἐγώ, γιατί λιγώθηκα! ἀνεβόησαν πολλοὶ συναῖμα τῶν συμποτῶν, καὶ χεῖρες ἄπληστοι ἐξετάθησαν πρὸς ἐμὲ καὶ ἀπαίσιον φῶς πλεονεξίας ἔλαμψεν ἐπὶ τῶν σατυρικῶν ἐκεῖνων προσώπων.

— Αἱ, τ' ἀδέρφια! ἀνεβόησεν ὁ Δημήτρης, λιγώτερη πρεμούρα, ν' ἀγαπιώμαστε! Δίστε ὅσο θέλετε, μὰ τὰ χέρια κομμάτι παράμερα!

— Ἐννοεῖς, δηλαδή τις, νὰ μᾶς προσβάλλῃς; ὑπέλαβε τραχέως χονδρὸς τις καὶ κοντὸς συμποτής, συνδυάζων διὰ τοῦ παραδόξου αὐτοῦ ἱματισμοῦ πῖλον, ἀναξυρίδα, περικνημίδας καὶ τσαρούχια.

— Δὲν ἔχει προσβολὴ ἐδῶ, κύρ Γιαννάκη, ἀπήντησεν ἡρέμα ὁ δεκανεὺς. Τὸ μέλι, μάτια μου, κολλᾷ 'ς τὰ δάκτυλα καὶ χωρεῖ νὰ θέλῃς.

Γενικὸς γέλως ὑπεδέχθη τὸ σοφὸν ἀπόφθεγμα τοῦ κυρίου μου, καὶ ἡ καταιγὶς παρετράπη.

— Βάλτε νὰ πιούμεε τὸ λοιπὸν, ἀνέκραξεν ἰσχνὸς καὶ ὑψηλὸς συμποτής, ὁμοιάζων πρὸς φυλλοβόρῃσαν ἀνὴρα λεύκην, καὶ ζήτω τοῦ Δημήτρη ποῦ ἔγινε κεφαλαιούχος!

— Ἀέρας εἶν' αὐτὰ, ἐβόησεν ὡς βαθύφωνος σάλπιγξ εὐσωμος καὶ ῥοδοκόκκινος συνδαιτυμῶν, μνημεῖον μᾶλλον ἢ ἀνθρώπου ἔχων ἐξωτερικόν.

— Ἀφῆστ' αὐτὸν, ὑπέλαβεν ὁ κύρ Γιαν

νάκης, αὐτὸς εἶνε ἀπὸ τὴν ἀντιπολίτευσι!

— Οὔτε ἡ ἀντιπολίτευσι μοῦκοψε μισθὸ, οὔτε ἡ συμπολίτευσι θὰ μὲ πᾶν 'ς τὸ χατζηλήκι, ἀπήντησεν ὁ ἀπακισιόδοξος. Ξέρω μόνον νὰ βλέπω ἑστέρα, καὶ νὰ μὴ γεμίζω τὴν κοιλιὰ μου μὲ ἀέρα.

— Ἀέρας εἶν' αὐτὸ, βρὲ κοῦκο! ἐφώνησεν ὁ Δημήτρης, καὶ ἐξέτεινε βιαίως τὴν χεῖρα μέχρι τῆς μῖνός τοῦ προλαλήσαντος, σφίγγων δι' αὐτῆς τὰ καταπεποννημένα μου μέλη.

— Δὲν εἶν' ἀέρας, πουλάκι μου, μὰ εἶνε χαρτί, ποῦ εἶνε τὸ ἴδιο! Μέταλλο ἔχει; Αὐτὸ εἶνε κόζι; ἢ ἄλλα εἶνε μπόσικα! ὑπέλαβεν ἐκεῖνος ἡρέμα, καὶ ἐκένωσε μέχρι πυθμένος τὸ ποτηρίον του.

— Ἐβγα 'ς τὴν ὥρᾳ! Ἐλλὰς, σὺν θέλῃς, νὰ ἰδῇς πόσο μέταλλο παῖρνεις μ' ἓνα τέτοιο χαρτί, παρετήρησεν ἐμβριθῶς ὁ ἐν ἀρχῇ λαλήσας ὑψηλὸς συμποτής. Καὶ ὁ Γιώργης Σταῦρος χαρτὶ εἶνε, μὰ κάνει μέταλλο, ἄδειο κεφάλι! προσέθηκε μετὰ στιγμῆς διακοπῆς, στρεφόμενος πρὸς τὸν ἀπακισιόδοξον.

— Κολιὸς καὶ κολιός! παρετήρησεν ἐκεῖνος σιτηρὸς μειδιῶν. Ἴσα τὸ χαρτί τοῦ Κύρ Γιώργη καὶ τὸ χαρτί αὐτὸ, κύρ φιλόσοφε;

— Μάλιστα, ἴσα καὶ καλλίτερα, ἂν θέλῃς νὰ ξέρῃς! παρετήρησεν ὁ δεκανεὺς. Τοῦτο ματάκια μου, καὶ βαρὺν κατήνεγκε τὸν γρόνθον αὐτοῦ ἐπ' ἐμοῦ, ἥτις ἐκείμην ἀπὸ τινος ἐπὶ τοῦ τραπέζιου, πλέουσα εἰς ῥύακα ῥητινίου, — τοῦτο ματάκια μου ἔχει τόκο, ἔχει μέρισμα, καθὼς λένε τώρα 'ς τὸ μεγάλο κόσμο. Καὶ ξέρεις τί θὰ πῇ μέρισμα ἀπὸ τὸ Λαύριο; Ὅθ' εἶπῃ ἑκατὸ τοῖς ἑκατὸ, τὸ λίγο!

— Ἀβάντσο! Ἀβάντσο! ὑπέλαβον συνάμα τρεῖς τέσσαρες τῶν περικαθημένων.

— Ἐγὼ δὲν τὰ φουσκῶνω, παρετήρησε μετριοφρόνως ὁ Δημήτρης. Μοῦ φθάνει καὶ τόσο.

— Ὁ κύρ δεκανεὺς εὐχαριστῆται μὲ λίγα, διέκοψεν ἀπὸ τῆς τραπέζης του ὁ οἰνοπώλης, ὅστις περιεργὸς εἶχε παρακολουθῆται ἐξ ἀρχῆς τὴν συζήτησιν.

— Ὅρσε καὶ ὁ κύρ Μποῦτρος μὲ τὸ λογάρι του! εἶπεν ἀναβλέψας πρὸς αὐτὸν ὁ ῥικνὸς ἀντιπολιτευόμενος.

— Ὁ κύρ Μποῦτρος ὅμως ἦτανε 'ς τὸ Λαύριο, πύρ Σταματάκη, ἀπεκρίθη σοβαρὸς καὶ βρενθυόμενος ὁ οἰνοπώλης, καὶ εἶδε τ' ἀσῆμι νὰ τρέχῃ νερὸ ἀπὸ τῆς κάνουλας, καὶ νὰ τὸ κενώνουν μὲ τὴν χουλιάρᾳ, σὺν πῶς κενώνουν τὰ φασούλια ἀπὸ τὸ τσουκάλι. Κόπιασε καὶ τοῦ λόγου σου νὰ τὰ ἰδῇς, καὶ τότες ματαμιλοῦμε, ἂν ἀγαπᾷς.

— Τὸ κακὸ εἶνε μονάχα, ἐπέμεινεν ὁ πείσμων ἀπακισιόδοξος, πῶς τὸ ἀσῆμι ἐκεῖνο ποῦ τρέχει σὺν νερῷ, καθὼς λές, δὲν θὰ τὸ κενώσουν πρῶτα 'ς τὴ δική σου τζέπη, καὶ θὰ περάσῃ ἀπὸ πολλὰ κανάλια, ὡς ποῦ νὰ καταντήσῃ σ'

ἐκεῖνους ποῦ ἀγόρευαν ἀπ' αὐτὰ τὰ παληόχαρτα.

Καὶ μὲ ἔδειξε περιφρονητικῶς διὰ τοῦ ῥυπαροῦ του δακτύλου.

Ὅσαι τῶν ἀναγνωστρίων μου ἐκάθισαν ποτὲ εἰς τὴν καλουμένην *μερλίνα*, καὶ ἤκουσαν τὸν ὁρμαθὸν τῶν ἀπὸ τοῦ κρυπτοῦ καὶ οἰονεῖ ἐξ ἐνέδρας ἀποτεινομένων αὐταῖς φιλοφρονήσεων, ἐκεῖναι μόναι δύνανται νὰ ἐκτιμῶσι τὴν ελεεινότητα πᾶσαν τῆς θέσεώς μου. Ἐγώ, ἡ ἐν πατάγῳ γεννηθεῖσα καὶ θορόβῳ, ἡ ἐν πομπῇ καὶ παρατάξει ἐκδοθεῖσα, ἡ πολέμους γεννήσασα καὶ μάχας, ἡ ἀκούσασα παλμοὺς καρδίας οὐδέποτε ἄλλοτε παλλοῦσης, ἡ αἰσθανθεῖσα φιλήματα φλογερὰ ἐπὶ τῶν παρθενικῶν μου παρειῶν, ἐγὼ κατεκείμεν νῦν ἐπὶ ἀκαθάρτου τραπέζης οἰνοπωλείου, κολυμβῶσα εἰς ῥητινίτην, πνιγομένη ὑπὸ κακῶσμων ἀναθυμιάσεων καὶ ἀκούουσα χονδροειδεῖς ἀστείότητας εἰς ἑστέρας μου, καὶ μομφὰς καὶ κατηγορίας καὶ προπηλακισμούς.

Εὐτυχῶς τὸ βλέμμα τοῦ κυρίου μου παρηκολούθησε τὸ δάκτυλον τοῦ δεικνύοντός με καὶ ἡ οἰκτρά μου κατὰστασις συνεκίνησεν αὐτόν.

— Μωρὲ παιδιά, ἡ μετοχή μου γίνεται τουρσί! ἀνέκραξε, καὶ ἀναλαβὼν με φιλοστόργως, μὲ ἐσπόγγισε διὰ τῆς χειρίδος αὐτοῦ καὶ μὲ ἀπέθηκε, συμπτύξας ἐπιμελῶς, εἰς τὸν κόλπον του.

VI

Τραφεῖσα καὶ πάλιν εἰς τὸν ζοφερὸν ἐκεῖνον τάφον, οὐδὲν πλέον ἤκουσα, εἰμὴ συγκεχυμένον τινὰ βόμβον, ἰσχυρότερον ὁλονὲν ἀποβαίνοντα, καὶ ἀπολήξαντα τέλος εἰς πανδαυμονίον τινα πάταγον, ἐν ᾧ ἀμυδρῶς διέκρινα τὸν δοῦπον γρόνθων φερομένων κατ' ἀλλήλων, οἰμωγὰς φερομένων κατὰ τῆς τραπέζης, τὸν κρότον σκαμνίων θραυομένων κατ' ἀλλήλων, οἰμωγὰς δερομένων, καὶ ὁδόντων τριγμούς καὶ βλασφημίας καὶ ὕβρεις.

Ἡσθάνθην τὸν κύριόν μου ἀναστάντα ἀπὸ τῆς ἑδρας του καὶ ἀναμιχθέντα κλονουμένῳ τῷ βήματι εἰς τὴν ἐριδα, πλὴν μετ' ὀλίγον χεῖρ ῥωμαλέα ἐδράξατο αὐτὸν ἀπὸ τοῦ στήθους, τὰ συνέχοντα τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ κομβία διεσπάρσθην, καὶ ἐγὼ κατέπεσον χαμὰ εἰς τὸ βορβορώδες ἑδαφὸς τοῦ οἰνοπωλείου.

Τὰ περαιτέρω εἶνε συγκεχυμένα καὶ ἀόριστα ἐν τῇ μνήμῃ μου. Καταπατηθεῖσα ἐπὶ πολλὴν ὥραν ὑπὸ τῶν θορυβωδῶς ἐξερχομένων τοῦ οἰνοπωλείου, καὶ ζυμωθείσα ἡ ταλαίπωρος μὲ τὸν οἰνόφυρτον τοῦ ἐδάφους πηλόν, ἀνεσώρην ὑπὸ τοῦ οἰνοπώλου κύρ Μποῦτρος, ἐκαθαρίσθην ὑπ' αὐτοῦ ὅσον ἦτο δυνατόν, καὶ περὶ μέσας νύκτας κατέλιπον μετ' αὐτοῦ τὸ οἰνοπωλεῖον.

VII

Λίαν πρῶτ' ἐξῆλθεν ὁ οἰνοπώλης Μποῦτρος τῆς οἰκίας του, φέρων με τυλιγμένην ἐντὸς παλαιᾶς ἐφημερίδος, καὶ ἀπαντῶν εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ, ἐρωτῶσαν: ποῦ ὑπάγει;

— Πάω νά ξεκάμω αὐτό τὸ διαβολόχαρτο, νά μὴν εὐρῶ τὸν μπελᾶν μου.

Πλησιάζας δὲ πραγματικῶς μετ' ὀλίγον περιεργόν τι εἶδος ἀνθρώπου, μακρὸν ἔχοντος καὶ πιναρὸν τὸν πώγονα, ἀτημέλητον δὲ τὴν κόμην καὶ φυσιογνωμίαν μετέχουσαν ἀλώπεκος συνάμα καὶ γυπὸς, μὲ ἐπώλησεν εἰς αὐτὸν ἐπὶ ὑπερτιμῇσι τεσσαράκοντα φράγκων.

— Ἀς ὠρελθῶν καὶ ἄλλοι, εἶπεν ὁ ὀλιγαρκῆς Μπουτρός, ἐγκαταλείπων με εἰς τὰς ἀπλῆτους χεῖρας τοῦ νέου μου κατόχου.

Ἐκολακεύθη μὲν, τὸ δὲ μολογῶ, ἡ φιλοτιμία μου ἐκ τῆς ὑπερτιμῆσεως, ἣν ἤξιζον ἤδη, ἀλλ' αἱ κερνοὺ καὶ λίπους ἀπόζουσαι χεῖρες τοῦ νέου μου κυρίου ἐπαίραζαν τὰ νεῦρά μου φοβερά.

Οὗτος μὲ ἀπέθνηκεν ἐπιμελῶς εἰς τὰ βᾶθη μεγάλου θυλακίου τοῦ πανταγόθεν καταρρέοντος ἐπενδύτου του, ὅπου πρὸς μικρὰν μου κἂν παρηγορίαν, ἀπῆντησα καὶ ἄλλας ἐκ τῶν ἀδελφῶν μου τεθαμμέναις ἐκεῖ πρὸ ἐμοῦ. Ὀλίγος δὲ παρηλθε χρόνος καὶ ἡ ὑπαρὰ ἐκείνη χεὶρ εἰσῆλθε καὶ πάλιν εἰς τὸ θυλάκιον, καὶ νέαι ἀδελφαὶ μου ἀπετέθησαν πλησίον μου. Τὸ αὐτὸ ἐπανελήφθη πολλὰκις τῆς ἡμέρας, καὶ ἠπόρουν τῇ ἀληθείᾳ, ποῦ ὁ ὑπαρκὸς ἐκεῖνος βακενδύτης εὐρισκε τόσα χρήματα, ὥστε νά πληρώνη ὑπερτιμημέναις ὕλας μου ἐκείνας τὰς ἀδελφάς.

Δὲν διήρκεσαν ὅμως μακρὸν ἡ ἀπορία μου, καθότι μετὰ τινος ὥρας, περὶ τὸ ἐσπέρας, ὁ κάτοχος ἡμῶν ἐγκατέλειπε τὴν ἀγοράν, καὶ μεθ' ἱκανῶς μακρὴν πορείαν, διὰ πολλῶν καὶ σκοτεινῶν ὁδῶν, εἰσῆλθεν εἰς μεγάλην οἰκίαν, καὶ ἐξήτησε τὸν οἰκοδεσπότην.

— Τρώγει! τῷ εἶπεν ἡ ὑπηρετρίξ.

— Πολὺ καλὰ, παρατήρησεν ἐκεῖνος μετὰ θρασυτήτος, ἣν δὲν ἠδυνάμην εἶναι νά ἐξηγήσω. Εἰπέ του πῶς εἶναι ὁ Κύρ Γιάννης; θὰ τὸν περιμεῖνω εἰς τὸ γραφεῖόν του.

Καὶ εἰσῆλθε πραγματικῶς εἰς τὴν παρακειμένην αἴθουσαν, ὅπου στρωθεὶς ἐπὶ μαλακοῦ ἀνακλιντροῦ, ἀνῆψε σιγάρον καὶ ἤρξατο μετρῶν τὸ περιεχόμενον τοῦ θυλακίου του.

Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν ὁ οἰκοδεσπότης, εὐσαρκος κύριος, ὁμοιάζων πρὸς οἰκόσιτον Ἰνδικὴν ὀρνίθον, στρογγύλην ἔχων καὶ λάμπουσαν ἐκ τοῦ πάχους τὴν μορφήν, στρέφων δὲ τὸν ἀδρὴν αὐτοῦ μύστακα διὰ τῆς μίας χειρὸς, καὶ βυθίζων τὴν ἄλλην εἰς τὸ θυλάκιον τῆς ἀναξυρίδος του. Ἡ ἀναβολὴ αὐτοῦ πᾶσα ἀνεμίμησε τὸν Μέγαν Λάμαν τῶν Ἰνδῶν, τὸ βῆμά του ἦν σταθερὸν καὶ μεγαλοπρεπές, ὥστε βῆμα νικητοῦ θριαμβῶν ἀγοντος, τὸ δὲ ἦθος αὐτοῦ ἐνέφαινε αὐτάρκειαν καὶ νοῦν παχυνθέντα ἐν ἀργίᾳ.

— Καλησπέρα, κύρ Γιάννη, εἶπε χαιρετίζων τὸν ξένον αὐτοῦ, ὅστις ἀκίνητος καὶ καθήμενος πάντοτε, ἐξηκολούθει μετρῶν καὶ γράφων ἀριθμούς.

— Καλησπέρα σας, αὐθέντα, ἀπῆντησεν ἐκεῖνος. Σὰς ἑκαμὰ σήμερον καμνὶ ἐκατοστὴ κομμάτια μὲ τὰ σαράντα . . . καὶ αὐριον πάλιν βλέπομεν.

Εἶπε καὶ μὰς ἀπέθηκε πάσας ἐπὶ τοῦ τραπέζιου.

— Τόσας μόνον! ἠρώτησεν αὐταρέσκως μειδιῶν ὁ οἰκοδεσπότης.

— Καὶ αὐτὰς μὲ πολλὴ δυσκολία! τὰ μυαλά τοῦ κόσμου, βλέπετε, ἀρχίσαν ν' ἀνάπτουν, καὶ τὸ πρᾶγμα πηγαίνει ὁλονένα τὸν ἀνθρώπου. Ἀγοράσται πολλοὶ καὶ πωλῶνται ὀλίγοι.

— Ἦσαν λοιπὸν βασταγμέναι καλὰ σήμερον;

— Βασταγμέναι καὶ βασταγμέναι. Δὲν ἤξεύρω, μὰ τὴν ἀλήθειαν, αὐθέντη, ποῦ θὰ πᾶρ αὐτὴ ἡ ἱστορία.

— Τί θέλεις νά τὸ ἤξεύρης; ἠρώτησε νογελῶς ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ τὰ χονδρά του χεῖλη ἐμόρφασαν παραδόξως.

— Λέμε δὲ, αὐθέντη, καὶ μᾶς νά ξέρουμε καὶ πῶς ποῦ πατοῦμε . . .

— Ἀποῦ δὲν πατεῖς διὰ λογαριασμό σου, τί σὲ μέλει; Αὐριο κύτταξε νά μοῦ κάμης ὅσας ἡμπορέσης . . .

— Μὲ τὰ σαράντα; ἀδύνατον.

— Μὴ βιάζεσαι. Πήγαίνε καὶ εἰς τὰ σαράντα πέντε, . . . καὶ εἰς τὰ πενήντα ἐν ἀνάγκῃ. Ἀλλὰ μὲ τρόπον ἔννοεῖς, ἐλπίζω.

— Ὅσο δὲ γι' αὐτὸ, δὲν εἵμαστε πρωτότατοι.

— Ἰδοὺ χρήματα.

Καὶ ἀνοίξας ὁ οἰκοδεσπότης σιδηροὺν κιβώτιον ἐξήγαγεν ἐξ αὐτοῦ δέσμας τινὰς τραπέζικων γραμματίων, ὧν ἠρίθμησε καὶ παρέδωκε τὸ περιεχόμενον εἰς τὸν μεσίτην αὐτοῦ, ἀποχωρήσαντα μετὰ τινος βεβαιωμένης ὑποκρίσεως.

Ἐμὲ δὲ τὴν δυστυχῆ καὶ τὰς ὁμοιοπαθεῖς ἀδελφάς μου ἐδέχθη ἡ χαίνουσα τοῦ σιδηροῦ κιβωτίου ἄβυσσος, ὅπου οὐδὲ φωτὸς ἀκτὶς οὔτε ἡχοῦ παλμὸς εἰσέδυε ποτε, εἰμὴ παροδικῶς μόνον καὶ ἐπ' ὀλίγας στιγμὰς, ὅσας ἡνοίγετο ἡ θύρα, ἵνα φυλακισθῶσιν ἐντὸς αὐτοῦ καὶ ἄλλαι δυστυχεῖς μετοχαί, ἡ ἀποφυλακισθῶσιν καὶ ἄλλα τραπέζικα γραμματία.

VIII

Πολλὰς, πολλὰς ἡμέρας διέμεινα ἐν φυλακῇ. Ἐσπέραν τινὰ τέλος πάντων ἠνοίχθησαν καὶ πάλιν αἱ σιδηραὶ πύλαι, καὶ ἡ στιβάς ἦν ἀποτελούμενη ἐγὼ καὶ αἱ ἀδελφαὶ μου ἐξήχθη τῆς σκοτεινῆς ἀβύσσου καὶ ἀπετέθη ἐπὶ τοῦ τραπέζιου, ὅπου ἤρχισεν ν' ἀριθμῇ ἡμᾶς ὁ εὐτραφὴς ἡμῶν κάτοχος.

Ἐν τῷ δωματίῳ ὑπῆρχον ἑπτὰ, πλην αὐτοῦ, ὁ μεσίτης ἐκεῖνος, ὃν γνωρίζουσιν ἤδη οἱ ἀναγνώσται μου καὶ κυρία τις, σύζυγος καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα τοῦ οἰκοδεσπότη, εὐσωμὸς καὶ ἀνθηρὸς δέσποιν, κεκαλυμμένη διὰ μετάξης καὶ τριχάπτων.

— Ἐπτακόσκι δγδοήκοντα! εἶπεν ἀναβλέψας καὶ θεωρῶν τὸν κύρ Γιάννην ὁ κύριος ἡμῶν.

— Καὶ θὰ τὰς δώσης ὕλας; ἠρώτησεν ἡ κυρία.

— Ἐννοεῖται ὕλας! ἀπῆντησεν ἐκεῖνος ἠρέμα. Μήπως θέλεις νά περιμεῖνωμεν τὸ μέρισμα; προσέθηκεν εἰρωνικῶς μειδιῶν.

— Δὲν λέγω διὰ μέρισμα! ἀλλὰ . . . τέλος πάντων ἡμπορεῖ ν' ἀναβῶν ἀκόμη.

— Δὲν ὑπάρχει πλέον λόγος νά ὑψωθῶν, παρετήρησε μετὰ τραπέζιτικῆς ἐμβριθείας ὁ οἰκοδεσπότης ἡ ὑπογραφή τῆς συμβάσεως ἔγεινε γνωστὴ, καὶ ἡ ὑπερτιμῆσις ἐρθασεν εἰς τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς. Εἰς τὰ ἑκατὸν πενήντα μόνον τρελλοὶ ἡμποροῦν νά ἀγοράζουν ἢ νά φυλάττουν μετοχὰς τοῦ Λαυρίου.

— Ἐννοῖα σας, κυρία, δέικοψε δειλῶς ὁ κύρ Γιάννης, ξέυρει ὁ αὐθέντης τί κάμνει.

— Μάλιστα, μάλιστα, ἀπῆντησε μετὰ τινος πεισματος ἡ κυρία, ἀλλ' ὁ κύριος Πετραδάκης, — καὶ αὐτὸς ξέυρει, μοῦ φαίνεται, πολὺ καλὰ τὰ πρᾶγματα, — ἔλεγε χθὲς, ὅτι αἱ μετοχαὶ τοῦ Λαυρίου θ' ἀνκισθῶν εἰς τὰ πεντακόσια . . .

— Αὐτὸ τὸ λέγω καὶ ἐγώ, εἶπεν ὁ κύριος, καθὼς τὸ λέγει καὶ αὐτὸς, διότι μὰς συμφέρει νά τὸ λέγωμεν, διότι εἴμεθα πωληταί, καὶ θέλομεν νά χάρη ὁ κόσμος τοιοῦτου εἶδους παραμύθια καὶ νά ἀγοράζῃ. Ἄν αὐτὸς δὲν ἀγοράζῃ, εἰς ποῖον θὰ πωλήσωμεν ἡμεῖς;

Ὁ κύρ Γιάννης ἐμειδία ἐξ εὐχαριστήσεως καὶ ἔκτινόςβλε ἐκ θαυμασμοῦ.

— Ἐννοῖα σου, ψυχὴ μου, ἔννοια σου, προσέθηκεν ὁ μεγαλοφυὴς κερδοσκόπος, ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν σύζυγόν του, μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ ἴδῃς πόσον φρόνιμα κάμνω σήμερον.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν κύρ Γιάννην, ὥσει διδάσκαλός τις πρὸς μαθητὴν,

— Ἀκουσε, κύρ Γιάννη, εἶπε αὐτῷ μετ' ἐμβριθείας καὶ οἰονεῖ μετρῶν τοὺς λόγους αὐτοῦ ἕνα ἕνα. Ὁ ἀρχιστὴς ἀπὸ τὰ ἑκατὸν πενήντα, καὶ θὰ κυττάξῃς νά ξεκάμης ἐντὸς τῆς αὐριον ὅσας ἡμπορέσης. Μὴ δώσης συγχρόνως περισσοτέρας τῶν πενήντα. Δὲν μὰς συμφέρει νά φανοῦμεν ὅτι βγάζομεν μεγάλας φουρνιὰς. Ὁ κόσμος ἡμπορεῖ νά τρομάξῃ, καὶ νά ἐπέλθῃ στάσις. Ἄν σοῦ ἦνε ἑυκαλόν, καὶ ἔχεις ἀνθρώπους τῆς ἐμπιστοσύνης σου, μοιράζεις τὴν ἐργασίαν, καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀγοράζεις ἀπ' αὐτοῦ καὶ μερικὰ κομμάτια, διὰ νά κρατήσωμεν τὰς τιμὰς. Ἐννόησες.

Ὁ κύρ Γιάννης εἶχεν ἤδη δείξει διὰ τῶν συνηθῶν αὐτοῦ κατανεύσεων πρὸς πᾶσαν φράσιν τοῦ οἰκοδεσπότη, ὅτι εἶχε κάλλιστα ἐννοήσει τὴν βαρύτητα καὶ τὸ βάρος τῶν λόγων αὐτοῦ, ὥστε οὐδὲ κἂν ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην νά κατανεύσῃ καὶ πάλιν.

— Πάρε λοιπὸν καὶ πήγαίνε! προσέθηκε τέλος ὁ κύριος, ὡς τρατάρχης τις ἐκπέμπων τρατηγὸν εἰς μάχην.

Ὁ δὲ κύρ Γιάννης, παραλαβὼν ἡμᾶς καὶ τυλίξας ἐντὸς κοκκίνου μανδηλίου, κατέβη ἀνά δύο τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν, ψιθυρίζων μετὰ τινος στεναγμοῦ.

— Ὅπου εἶνε τὰ πολλὰ πᾶνε καὶ τὰ λίγα.

IX

Μετὰ τινος στιγμῆς, ὑπὸ μάλης πάντοτε τοῦ κύρ Γιάννη φερόμενοι, εὐρέθημεν ἐν τῷ μέσῳ τριόδου, ἣν ἐπλήρου πυκνὸς καὶ πολυτάραχος ἀνθρώπων ὄμιλος.

Τὸ θέμα τῆς θορυβώδους ἐκείνης σκηνῆς, ἥς ὑπῆρχε εὐτυχῶς μάρτυς, διότι τὸ ἄνω ἡμισυ τοῦ σώματός μου ἐξεῖχε κατὰ τύχην τοῦ μανδηλίου, οὐδὲ ποτε μέχρις ἐσχάτης μου στιγμῆς θέλω λησμονήσῃ.

Ἀς φαντασθῶσιν οἱ ἀναγνώσται μου ἀνθρώπους πάσης κοινωνικῆς τάξεως, παντὸς φύλου καὶ πάσης σχεδὸν ηλικίας — διότι καὶ γυναῖκες ἔτι, καὶ παῖδες δωδεκαετείς ἀνεμίνυντο μεταξὺ τῶν ἐνεργῶν προσώπων τῆς παραδόξου ἐκείνης πανηγύρεως — συνωθουμένους ἐν τῇ ὁδῷ, φωνάζοντες, χειρονομούντες, μεταλλάσσοντας θέσιν μετὰ πυρετώδους ἀνυπομονησίας, καὶ ὁμοιάζοντας, ἀπλῶς εἰπεῖν, πρὸς χορὴν δαιμόνων ἐρχομένων περὶ τὸ πῦρ τῆς κολάσεως! ἄς φαντασθῶσι πάντα σχεδὸν τὰ παρόδια κατατήματα ἀνοικτὰ ἔτι ἐν προκεχωρημένῃ νυκτί, κατὰ φωτα καὶ πλήρη ἀνθρώπων χρηματιζομένων καὶ κολλυβιζόντων! ἄς φαντασθῶσι τὰ καφενεῖα μεταβεβλημένα εἰς κολλυβιστήρια, τὰ καπνοπωλεῖα εἰς μεσιτικὰ γραφεῖα, τὰ χαρτοπωλεῖα εἰς ἐντενακτήρια πωλητῶν καὶ ἀγοραστῶν! ἄς φαντασθῶσι τέλος πάσας ἐκείνας τὰς μορφὰς ἐμψυχουμένους ὑπὸ τῆς δίψης τοῦ χρήματος, παραμυροφωμένους ὑπὸ τοῦ κερδοσκοπικοῦ πυρετοῦ, καὶ φωτισμένους ὅτε μὲν ἀμυδρῶς ὑπὸ τῶν φανῶν τῆς ὁδοῦ, ὅτε δὲ φαινότερον ὑπὸ τῶν λαμπτήρων τῶν ἐνθεν καὶ ἐνθεν τῆς ὁδοῦ καταστημάτων, καὶ θέλουσιν ἴσως κατορθώσῃ νά σχηματίσωσιν ἀσθενῆ τινα πάντως ἀλλὰ προσεγγίζουσιν εἰς τὸ ἀληθὲς εἰκόνα τῆς διαβολικῆς τύφλης, ἥτις ἐπλήρου τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Αἰόλου καὶ Ἐρμού κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, ὅτε ἐπέκλωσε καὶ εἰς ἐμὲ ἡ μοῖρα νά γείνω μάρτυς τοῦ πρωτοφανοῦς δι' ἐμὲ θεάματος.

Ῥάκη τινὰ διαλόγων καὶ ὁμιλιῶν προσέβαλλον καθαρώτερον ἐκ τοῦ τραγικοῦ ἐκεῖνου τὰς ἀκοάς μου, καὶ τὰ πλείστα ἐξ αὐτῶν μὲ ἐπλήρουν ὑπερηφανίας, διότι οὐδὲν ἄλλο ἦσαν ἢ πανηγυρισμοὶ τῆς ἀξίας μου.

— Καὶ σὺ ἐδῶ; ἠρώτα ἱατρός τις ἰστάμενος ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου ἄλλον συνάδελφον αὐτοῦ προσερχόμενον τὴν στιγμὴν ἐκείνην.

— Τί νά κάμης, ἀδελφέ! ἤλθ' ὁ καιρὸς νά εἰποῦμε γαῖά τῆς φτώχειας, καθὼς φαίνεται!

— Κύτταξε μόνον, νά μὴν εἰποῦμε γαῖά εἰς τὸ ὀλίγον ἀσχημικὸν ποῦ μὰς βεβαίως.

— Ά μπά! και δὲν πωλῶ, ἂν θέλω, τὸρα μὲ τὰ ἑκατὸν πενήντα, νὰ μοῦ μείνῃ καθαρὸν κέρδος δέκα χιλιάδες φράγκα;

— Τὸ κακὸ εἶνε ὅτι δὲν πωλεῖς, καθὼς δὲν πωλῶ καὶ ἐγώ.

— Θὰ ἦτον τρέλλα. Αὔριον θὰ ἔχουν τριακόσια.

Καὶ πλησιάζας εἰς τὸ οὖς τοῦ συναδέλφου του,

— Ἡ σύμβουσις δημοσιεύεται αὔριον, τῷ εἴπε.

— Αὐτὸ εἶνε παλαιόν, ἀγαπητέ. . . καὶ πολὺ φοβοῦμαι ὅτι ὅ, τι εἶχε νὰ κάμῃ ἡ σύμβουσις τὸ ἔκκαμ! — Ἀλήθεια, τί κάμνει ὁ ἄρρωστος σου;

— Ἀς κάμῃ ὅ, τι τὸν φωτίσῃ ὁ ὕψιστος.

Παρακίτρω ἄλλος διάλογος.

— Μὴν ἀγοράζῃς πλέον, Δημήτρη! ἔλεγεν οἰνοπώλης τις εἰς εὐσωμον ὀψοπώλην, οὐτινος ἡ μορφή ἦτο πορφυρὰ ὡς ἀστακὸς ἐκ τῆς ἐξάψεως.

— Ἀρσέ με, ποῦ δὲν θ' ἀγοράζω! ἡ τύχη, ματάκι μου, δὲν ἔρχεται δύο φοραίς, καὶ ὅταν ἔλθῃ πρέπει νὰ τὴν ἰδῇς ἐσὺ, γιατί ἐκείνη δὲν βλέπει!

— Καὶ σὺ τὸρα νομίζεις ὅτι βλέπεις;

— Καλά! μεθαύριο τὰ μιλοῦμε.

Ἐγγὺς αὐτῶν ἀμύσταξ νεανίσκος, παῖς ἔτι, ἐξωμολογεῖτο εἰς ἄλλον ὁμήλικά του, ὅτι κατορθώσας νὰ ὑπεξαιρέσῃ πολὺτίμα τινὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ κοσμήματα, τὰ ἔκαμεν, ὡς ἔλεγε, «ψιλοὺς παράδες» καὶ ἠγόρασε δύο μετοχάς.

— Ἀκουσε τὸ διαβολόπουλο! παρετήρησε δικηγόρος τις, ἀκούσας τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ παιδός. Πῶς θὰ καταντήσωμεν, ἀδελφε, μὲ αὐτὴν τὴν μανίαν;

— Θὰ καταντήσωμεν, ἀπήντησε μειδιῶν ὁ ἐρωτώμενος συνάδελφός του, νὰ μὴ πηγαίνωμεν πλέον εἰς δικαστήριον καὶ νὰ δικαζώμεθα ἐρήμην.

— Τὸ λέγεις τάχα δι' ἐμέ;

— Καὶ διὰ σὲ καὶ δι' ἐμέ, φίλτατε.

Ὅλίγον παρέκει μεσῖται δύο συνωμῖλον ταπεινῇ τῇ φωνῇ, προσπαθοῦντες—κομικώτατον φαινόμενον—νὰ ἀπατήσωσιν ἀλλήλους. Ἀμφότεροι ἤθελον νὰ πωλήσωσι, καὶ ἀμφοτέρω προσποιούντο ὅτι ἦσαν ἀγορασταί. Τέλος ἐπέβησαν ὅτι μάτην ἐκοπίων, καὶ ἀπεχωρίσθησαν ψιθυρίζοντες, ὁ μὲν: — Δὲν γελητέται, ὁ διάβολος! ὁ δέ: — Καὶ αὐτὸς μὲ τὸν ἴδιον ἀέρα ἀρμενίζει.

Πλὴν ὑπεράνω πάντων αὐτῶν τῶν κατ' ἰδίαν διαλόγων καὶ τῶν ἐν ἐμπιστοσύνῃ ἐξομολογήσεων, ὑπεράνω τοῦ ὑποκόφου ψιθυρισμοῦ τῶν προσπαθούντων νὰ ἀπατήσωσιν ἀλλήλους, τῶν παροτρυνομένων ἀμοιβαίως εἰς ἀγοράς καὶ πωλήσεις, καὶ τῶν φιλοσοφούντων ἐπὶ τοῦ πρὸ αὐτῶν νοσολογικοῦ κοινωνικοῦ φαινομένου, ἀντήχει φοβερὸς καὶ συμμιγῆς ὁ τάραχος τῶν μεγα-

λοφωνούντων ἐξ ὑπογείου μεσιτῶν, ὧν ἄλλοι ἄλλα τέως ἀσχοῦντες ἐπαγγέλματα, κατέλιπον ἐν πρῶτῷ ὁ μὲν τὸ ξυράφι καὶ τὴν λεκάνην, ὁ δὲ τὴν ὀψοπωλικὴν αὐτοῦ ποδιάν, ὁ δὲ τὸ ὑπαλληλικόν του γραφεῖον, ὁ δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς μαθητικούς σκάμνους, καὶ ἐτράπησαν πρὸς τὸ διασκεδαστικὸν καὶ κερδοφόρον ἐπιτήδευμα «τοῦ ποδαρίου», — ὡς τὸ ἀπεκάλουν, — τὴν κολλυθιστικὴν μεσιτείαν. Πάντες οὗτοι, πληρεῖς ἔχοντες τὰς χεῖρας αὐτῶν τραπέζ. γραμματίων καὶ μετοχῶν, ὧν ἡ βερυπωμένη μορφή ἀλλοθὴ καὶ ἀδελφικὸν μοι ἐνέπνεον οἶκτον, περιεφέροντο συνωθούμενοι καὶ οἰονεῖ δαιμονιῶντες μεταξὺ τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελαρυγγίζοντο κραυγάζοντες καὶ ἐκφωνοῦντες τὸ ἐμπόρεμά των.

Τί ἐγίνετο ἄρτι γε ἐν τούτοις ὁ κύρ Γιάννης; ὅθι ἐρωτήσῃ ὁ ἐνδιαφερόμενος περὶ τῆς τύχης του ἀναγνώστης.

Τί ἐγινόμην ἐγὼ ἡ ἐν τῷ μανδηλίῳ τοῦ κύρ Γιάννη δεδεμένη;

Ὁ κύρ Γιάννης, ὡς ἄνθρωπος φρόνιμος καὶ περισκευμένος, περιῆλθεν ἱκανὴν ὥραν τὸ ἐν τῇ ὁδῷ πλήθος, ὁσφραίνόμενος πανταχοῦ ὡς ῥιναλάτης κύων, λαλῶν σιγὰ πρὸς τὸν μὲν, νεύων πρὸς τὸν δὲ, καὶ σφίγγων τρίτου τὴν χεῖρα, εἰσῆλθε μετὰ ταῦτα εἰς τὸ γωνιαῖον καφενεῖον, ὅπου ἡ αὐτὴ περίπου σκηνὴ τῆς ὁδοῦ ἐπανελαμβάνετο κατὰ μικροτέρας διαστάσεις, ἀνῆλθε κατόπιν εἰς τὸ ὑπεράνω τοῦ καφενεῖου κατάστημα, ἐβόλιδοςκόπησε τὰς διαθέσεις τοῦ πανταχόθεν πλημυροῦντος κερδοσκοπικοῦ κοινοῦ, καὶ μὴ εὐχαρίστηθεις, φαίνεται, κατέβη πάλιν εἰς τὴν ὁδόν, ὅπου ἔρχισεν νέας διπλωματικὰς ἐνεργείας. Μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἠσθάνθη ἐν τῷ πλῆθει αὐτῶν εἰς δεξιὸν τινὰ καὶ ὠχρὸν κύριον, οὐτινος ἡ μακρὰ μὲν μορφή ἐνέφαινε κάματον, ἀνησυχίαν, καὶ πεζότερόν τι ἴσως ἔτι συναίσθημα, τὸ τῆς πείνης.

— Τίς οἶδε πόσην ὥραν εἶχεν ὁ ταλαίπωρος νὰ φάγῃ!

— Λοιπὸν, κύρ Θεοδωράκη, δὲν θὰ κάμωμεν τίποτε; ἠρώτησεν ἐπαγωγῶς μειδιῶν ὁ κύρ Γιάννης. Δὲν θὰ μοῦ δώσῃς ἕνα δεκάρι εἰς τὰ σαρανταεννιά;

— Ὡς τὰ πενήντα ἀγοράζω ἐγώ, ἀπήντησε μετὰ πυρετώδους ἐξάψεως ὁ Θεοδωράκης.

— Πόσα; ἔσπευσε νὰ ἐρωτήσῃ ψυχρῶς ὁ μεσίτης μου.

— Τριάντα, . . ἂν ἔχῃς, ἀπήντησεν ὁ ἀγοραστής.

— Δικὰ σας, λοιπὸν! προσέθηκεν ὁ κύρ Γιάννης, καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρά του πρὸς τὸν ὠχρὸν καὶ πυρεσσόντα Θεοδωράκην.

— Τὰ χρήματα ὅμως ὑπέλαβεν ἐκεῖνος, τείνων ἐπίσης τὴν χεῖρά του εἰς τὸν μεσίτην, αὔριον τὸ πρῶτ', διότι σήμερον ἐξέτινάχθηκα.

— Ὅπως ἀγαπᾶτε, παρετήρησε γλυκερῶς ὁ

κύρ Γιάννης· μοῦ δίδετε μόνον ἕνα χαρτάκι. . .

Καὶ εἰσελθόντες εἰς παρακείμενον τῇ ὁδῷ καπνοπωλεῖον, οὐτινος τὸ τεζάκι εἶχε προχειρῶς μεταβληθῇ εἰς κολλυθιστικὸν λογιστήριον, συνετέλεσαν πρὸς μεγίστην μου εὐχαρίστησιν τὴν συναλλαγὴν αὐτῶν. Λέγω δὲ πρὸς μεγίστην μου εὐχαρίστησιν, καθότι ἐκτὸς τῆς χορηγηθείσης μοι πάλιν πρὸς ὠραν ἐλευθερίας διὰ τῆς λύσεως τοῦ δέματος, ὅπερ ἔφερεν ὑπὸ μάλης ὁ κύρ Γιάννης, εἶδα μεθ' ὑπερφανεῖας, ὅτι μία τῶν εἰς ὑπερτίμησιν ἑκατὸν πενήντα φράγκων πωληθεισῶν μετοχῶν ἤμην καὶ ἐγώ.

X

— Ταῖς ἐκατάφερα τέλος πάντων ἑκατόν! ἐφώνησε πρὸς μικράν τινὰ καὶ κομψὴν γυναῖκα, καθήμενὴν ἐγγὺς τραπέζιου, καὶ ῥάπτουσαν ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν ρῶς μικρὰς δρειχαλκίνης λυχνίας, παρὰ τὸ λίκνον κοιμωμένου βρέφους.

Ἄλλ' ἡ σύζυγός του — διότι σύζυγος αὐτοῦ ἦτο ἡ ὠχρὰ ἐκείνη καὶ κατηγῆς τὴν μορφήν γυνή, — οὐδὲν ἀπήντησεν. Ἀνέβλεψε μόνον περιλύπως ἐπὶ τινὰς στιγμὰς πρὸς τὸν λαλήσαντα, καὶ καταβιάσασα πάλιν τὰ βλέμματά της ἐπὶ τὴν νυκτερινὴν αὐτῆς ἐργασίαν, ἐξηκολούθησε ῥάπτουσα, δι' ἀσταθοῦς ὅμως νῦν καὶ τρεμοῦσας χεῖρας.

— Ἀκόμη ῥάπτεις, Σοφία; προσέθηκεν ὁ Θεοδωράκης διὰ ταπεινοτέρας φωνῆς, καὶ ἀποβελών τὸν πῖλον αὐτοῦ προσήγγισεν εἰς τὴν σύζυγόν του.

— Πρέπει νὰ τελειώσω ἀπόψε, ἀπήντησεν ἡ νεαρά γυνή.

— Τώρα ποῦ θὰ γείνωμεν πλούσιοι δὲν ἔχει πλέον ἀνάγκην νὰ ῥάπτῃς, ἐπανέλαβεν ὁ σύζυγος μειδιῶν· ἀλλὰ τὸ βεβιασμένον αὐτοῦ μειδίσμα ἐφαίνετο θέλον αὐτὸν μᾶλλον νὰ φαίρῃ ἢ τὴν σύζυγόν του.

— Πλούσιοι! ἐψιθύρισε μόλις ἀκουσμένη ἡ Σοφία, καὶ παρατιοῦσα αἴφνης τὴν ἐργασίαν της,

— Ἐχομεν αὔριον νὰ ψωνίσωμεν; ἠρώτησε διὰ ζωηρότερας φωνῆς καὶ ἀνέβλεψεν εἰς τὸν σύζυγόν της, ἐνθ' ὁπαλὸν δάκρυ ἐκυλίστο ἐπὶ τῆς ὠχρᾶς αὐτῆς παρειᾶς.

— Αἱ! νὰ σοῦ εἰπῶ! διέκοψεν αὐτὴν ὁ κερδοσκόπος, καὶ ἡ φωνὴ του κατέστη τραχυτέρη· κλαῖε, ἂν θέλῃς καὶ σοῦ προξενεῖ εὐχαρίστησιν, ἀλλ' ἄφησε τὰς συμβουλὰς καὶ τὰς νοουθεσίας, διότι μοῦ πειράζουν τὰ νεῦρα.

— Σοῦ πειράζουν τὰ νεῦρα! ἀέκραζεν ἡ νεαρά γυνή, καὶ ἡ μορφή αὐτῆς ἐπορφυρώθη, καὶ ἡ φωνὴ της ἔτρεμεν ἐξ ἀγανακτήσεως. Σοῦ πειράζουν τὰ νεῦρα, καὶ δὲν σοῦ πειράζει τὰ νεῦρα λοιπὸν ἡ δυστυχία, τὴν ὁποίαν πολὺ γρήγορα θὰ φέρῃς εἰς τὴν οἰκίαν σου, ἡ πτωχεία καὶ ἡ πείνα, τὴν ὁποίαν μᾶς ἐτοιμάζεις, ἡ ἀτιμία. . . θεὶ μου! . .

Καὶ ἡ ταλαίπωρος μήτηρ, μὴ κατορθώσασα

νὰ συμπληρώσῃ τὴν φράσιν της, ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτῆς διὰ τῶν χειρῶν καὶ ἐρράγη εἰς λυγμούς.

— Ἡ ἀτιμία! ὠλόλυξεν ὁ Θεοδωράκης· δὲν ἠξέουρες τί λέγεις, . . . καὶ κάμε μου τὴν χάριν, σὲ παρακαλῶ. . .

Εἶπε, καὶ ἐβάδισεν ἀπειλητικῶς πρὸς τὴν Σοφίαν. Ἄλλ' ἡ νεαρά γυνή, ὡσεὶ μεταμορφωθείσα αἴφνης, ὡσεὶ στομωθείσα τὴν ψυχὴν διὰ τῶν πικρῶν δακρύων ἅτινα ἔχυσαν τὰ ὄμματα της, ἀνέστη ὀρθία, καὶ προσδύευσεν τὸν σύζυγον αὐτῆς ἀσκαρδαμυκτί.

— Ναί! ἐφώνησεν, ἡ ἀτιμία! Ἐπώλησες ὅ, τι εἶχομεν, καὶ αὐτὰ τὰ ὀλίγα μου κοσμήματα, καὶ αὐτὸν τὸν μικρὸν σταυρὸν τῆς κόρης μας, διὰ νὰ ἀγοράσῃς μετοχάς, διὰ νὰ παίξῃς εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον, διότι τί ἄλλο τέλος πάντων εἶνε αὐτὸ τὸ ἐμπόριον παρὰ χαρτοπαίγνιον! Καὶ ὅμως δὲν ἠσύχασες! ἠγόρασες καὶ ἄλλας σήμερον· μὲ τί τὰς ἐπλήρωσες; μὲ τί θὰ τὰς πληρώσῃς, ἀρσὺ δὲν ἔχομεν πλέον οὔτε μίαν δραχμὴν διὰ νὰ ἀγοράσωμεν ψωμί;

Ὁ Θεοδωράκης δὲν ἦτο πλέον ὁ ἴδιος ἄνθρωπος. Ἰστατο πρὸ τῆς συζύγου του ἐνεδὸς καὶ ἄφρονος, ὡς μὴ ἀναγνωρίζων αὐτὴν, ὡς παρὰφρων πρὸς στιγμὴν γενόμενος.

— Λέγε μου λοιπὸν! ἐπανέλαβεν ἡ Σοφία, μὲ τί τὰς ἐπλήρωσες;

— Θὰ τὰς πληρώσω αὔριον. . . ἀπήντησε μηχανικῶς οὕτως εἰπεῖν ὁ κερδοσκόπος.

— Μὲ τί; μὲ τί; ἐπέμενε κραυγάζουσα ἡ νεαρά γυνή.

— Πλὴν, Σοφία μου, ὑπέλαβεν ὁ σύζυγος, ἡ πιώτερος ἐκ τῆς ἀλλοφροσύνης αὐτοῦ ἀνακύψας, αὔριον θὰ ἦνε ὑπερτιμημέναι, θὰ τὰς πωλήσω εἰς τὰ διακόσια, καὶ θὰ ὠφεληθῶμεν πέντε χιλιάδας φράγκα. . .

— Καὶ ἂν αὔριον δὲν ἦνε ὑπερτιμημέναι;

— Θὰ ἦνε μεθαύριον, ἀντιμεθαύριον, θὰ ἦνε τέλος πάντων ἐντὸς ἐνὸς μηνός. Τὸ πρᾶγμα εἶνε ἄφροντον. Παραγγελαί ἐρχονται καθ' ἡμέραν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν. . . καὶ μέχρι τῆς λήξεως τοῦ συναλλάγματος. . .

Καὶ ὁ κερδοσκόπος, ὡσεὶ ἄκων ἐξολισθήσας εἰς τὴν τελευταίαν τοῦ ἐξομολόγησιν, ἀνεστάνη ἀποτόμως, ψιθυρίζων καθ' ἑαυτόν—Διάβολε! πῶς μοῦ ἐξέφυγε!

— Συναλλάγματος! ἐξεφώνησεν ἡ νεαρά γυνή· ὑπέγραψες συνάλλαγμα, διὰ νὰ ἀγοράσῃς παλινόχρηστα; Ἐδωκες τὴν ὑπογραφὴν σου, τὴν τιμὴν σου, διὰ νὰ πλουτίσῃς μὲ τὸν νοῦν, διὰ νὰ ἐμῆς μεθαύριον εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ νὰ μὲ ἀφῇς εἰς τοὺς πέντε δρόμους. . .

Ἡ Σοφία δὲν ἠδυνήθη νὰ περάνῃ τοὺς λόγους της. Οἱ ἀλλεπάλληλοι κλονισμοὶ κατέβαλον αὐτὴν, καὶ ἔπεσε λειπόθυμος ἐπὶ τινος ἐδρας.

Ἄλλ' ἡ πεπωρωμένη, φαίνεται, τοῦ συζύγου της καρδία οὐδόλως ἐκ τοῦ θαύματος συνεκινήθη, ἐνθ' ἐγὼ, ἡ ἀπλή μάρτυς τοῦ μικροῦ ἐκείνου οἰκογενειακοῦ δράματος, ἔτρεμον ὅλη ἐκ τῆς συγκινήσεως.

Πλησιάζας ὁ Θεοδωράκης εἰς τὸ τραπέζιον, ἐφ' οὗ ἐκείμην μετὰ τῶν ἄλλων μου ἀδελφῶν, ἤνοιξε τὸν σύρτην αὐτοῦ καὶ μᾶς ἐκλείδωσεν ἐν τῷ τῶν σκοτεινῶν του μυχθῶν.

XI

Πολλὰς, ὑποθέτω, ἡμέρας ἔμεινα ἐκεῖ φυλακισμένη.

Ὅτε ἠνοιγθῇ ὁ σύρτης καὶ ἡ χεὶρ τοῦ κυρίου ἡμῶν μᾶς ἐξέβαλε πάλιν εἰς φῶς, ταραχῶδης καὶ δυσάρεστος σκηνὴ συνέβαινεν ἐντὸς τοῦ δωματίου.

Εἶδον ξένους καὶ παραδόξους μορφὰς ἀνακλῆ περιφερούσας περὶ τὰ βλέμματα, ἤκουσα συγκεχυμένους τινες φράσεις, ἐν αἷς αἱ λέξεις διαμαρτύρησις, κατασχέσις, φυλακὴ! πολλὰκις ἐπανελαμβάνοντο, καὶ ἡσθάνθη ἐμαυτὴν τέλους μεταβαίνουσιν εἰς ἄλλας χεῖρας.

— Ἰδοὺ! εἶπεν ὁ Θεοδωράκης πρὸς τινὰ τῶν παρισταμένων ξένων. Εἶναι ἑκατὸν κομμάτια μετὰ τὰ εἰκοσιτέσσαρα κάμουν ἐπτά χιλιάδες τετρακῶσια φράγκα, δηλαδή τετρακῶσια φράγκα περισσότερον ἀφ' ὅ,τι ὀφείλω.

— Βλέπεις πῶς ἔγειναι πλούσιος; ὑπέλαβε διὰ σθεννυμένης φωνῆς ἡ ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου ἀσθενῆς κατακειμένη σύζυγος τοῦ πτωχεύσαντος κερδοσκοποῦ.

— Νὰ πάρῃ ὁ διάβολος τὴν ἀντιπολίτευσιν, ἡ ὁποία ἔκαμε τὴν σύμβασιν ὥπως τὴν ἔκαμε! ἀπήντησεν ἐκεῖνος, βλοσυρῶς βλέπων χαμχαί.

— Ὅσον δι' αὐτὸ, κυρία, εἶνε σωστὸν, ὑπέλαβεν ὁ νέος μου κάτοχος, τυλίσσων ἡμᾶς πάσας εἰς ἱκανῶς ὀγκῶδες σπείραμα, καὶ περιδένων αὐτὸ διὰ ρυπαροῦ λωρίου. — Ἀλλέως τὰ ἐπεριμέναν καὶ ἀλλέως μᾶς ἐβγήκαν.

Καὶ ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου μεθ' ἡμῶν.

XII

Τὸ λυπηρὸν θέαμα τῆς τελευταίας σκηνῆς, ἥς παρέστην μάρτυς, ἡ συνειδήσις ὅτι ὑπῆρξα καὶ ἐγὼ ἐν μέρει ἀφορμὴ δακρύων καὶ δυστυχίας ἐργατίας, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἴσως τὸ προσβάλλον τὴν φιλοτιμίαν μου συναίσθημα τῆς φοβερᾶς μου ὑποτιμήσεως, ταῦτα πάντα συνεκίνησαν τὴν καρδίαν μου καὶ ἐξάλισαν τὴν κεφαλὴν μου, ὥστε δις ἴσως καὶ τρίς ἐντὸς τῆς ἡμέρας μετήλλαξα κύριον χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω.

Μόλις μεθ' ἡμέρας, συνελθούσα κἄπως εἰς ἐμαυτὴν, ἐννόησα ἐκ τῆς νέας, ἱκανῶς κωμικῆς, σκηνῆς, εἰς ἣν παρευρέθη, ὅτι διετέλουν εἰς χεῖρας μικροῦ τινος ἐκ τῶν νεοφωτίστων ἐκείνων μεσιτῶν, οὓς εἶχον ἐμπιάζει ἐν ὄρχεῦδαιμονίας.

Ὁ κάτοχός μου ἀπετέλει μέρος παραδόξου τινὸς χοροῦ, συνωθουμένου περὶ τὸ σφαιριστή-

ριον μεγάλου καὶ ἱκανῶς πλήθοντος καφενείου. Οἱ τὸν κολλυβιστικὸν δ' ἐκείνον ὅμιλον συγχροτοῦντες, κατηρεῖς συγχρόνως καὶ ἀγρίως ἔχοντες τὰς ὀφείας, ἀντήλλασσον μεγαλοφώνως φράσεις πρωτακούστους εἰς ἐμὲ καὶ ἀκαταλήπτους, καὶ ἠγωνίζοντο τίς πρῶτος νὰ πωλήσῃ ὡς ἡμιλλῶντο ἄλλοτε τίς ν' ἀγοράσῃ περισσότερον τοῦ ἄλλου.

Ποῦ ὁ πάταγος ἐκείνος, ὁ πρὸ δύο μηνῶν, ὁ πυρετώδης καὶ πλήρης ζωῆς! ποῦ αἱ συμμιγῆς ἐκείναι κραυγαὶ τῶν ἀπλήστων ἀγοραστῶν, αἱ ἤκουον ἐν εὐφροσύνῃ τὰ ὠτά μου! ποῦ τὸ εὐθυμον ἐκεῖνο καὶ πλήρες ἐλπίδων πλῆθος, τὸ θυσιάζον ὑπὲρ ἡμῶν καὶ τὸν ἔσχατον αὐτοῦ ὀβολόν!

Πομφόλυγες ἦσαν — φαίνεται — αἱ ἐλπίδες τῶν καὶ διεβράγησαν, καπνὸς ἦν τὸ πλῆθος καὶ διελύθη.

Τοιαῦτά τινα ἐφιλοσόφουν κατ' ἐμαυτὴν, ἀκούονσα περὶ ἐμὲ τὰς ἀλλοκότους ταύτας φράσεις:

— Ἀγοράζω με δεκαπέντε, τὸ ἓνα ἐμπρὸς, παραδοτέα τὴν πρώτην.

— Πουλῶ τέσσαρα κομμάτια με δεκαεῖς, τὸ ἥμισυ ἐμπρὸς.

— Πουλῶ δέκα εἰς τὰ δεκαπέντε καὶ μισό, μετὰ τὸ χρηματιστήριον.

— Ἀγοράζω με δεκαπέντε καὶ μισό, τὸ ἥμισυ ἐμπρὸς, δι' αὐτοῖον.

— Ἀγοράζω με δεκατέσσαρα πενήντα κομμάτια ὑποχρεωτικά.

— Πουλῶ εἰς τὴν διαθέσιν μου εἴκοσι κομμάτια, με δεκαεῖς τὸ ἐν ἐμπρὸς, διὰ μεθαύριον τὸ πρῶτον.

— Πουλῶ με δεκαεῖς, τὸ ἥμισυ ἐμπρὸς, εἰς τὴν διαθέσιν τοῦ ἀγοραστοῦ!

Ἐκ τῶν φράσεων τούτων, καὶ ἄλλων πολλῶν ὁμοίων, αἵτινες ἀνεμίνυντο ἀδιακόπως εἰς τὰς ἐκφωνήσεις τῶν ὑπηρετῶν τοῦ καφενείου, διατασσόντων: «ἓνα λουκοῦμι!» ἢ «ἓνα βαρὺν καὶ γλυκύν!» οὐδὲν ἄλλο ἐννόησα, ἢ τοῦτο μόνον, ὅτι πολλοὶ ἦσαν πωληταὶ, ὀλίγοι δὲ ἀγορασταί.

Μετ' ὀλίγον ἤκουσα καὶ τὸν κάτοχόν μου, εἰς οὗ τὸ θυλάκιον μονήρης καὶ τεθλιμμένη ἐβράβουν σιγὰ τὸ παρελθόν μου μεγαλεῖον, ἀναφωνήσαντα:

— Μία μόνη μοῦ ἔμεινε! τὴν ξεκάμνω εἰς τὰ δεκατέσσαρα καὶ μισό!

Ἄ! πόσον βαθέως ἐπίκρανε τὴν ψυχὴν μου ἡ λέξις ἐκείνη: ξεκάμνω!

Τοσοῦτον λοιπὸν ἄχρηστον καὶ ἐγληρὸν σκεῦος εἶχον καταντήσῃ, ὥστε εὐτυχία ἐλογίζετο ἡ ἀπὸ ἀλλαγῆς μου!

Οὐδέποτε εὐαίσθητος ἄλλ' ἄσχημος δεσποινὴς, πραγακωνισμένη εἰς γωνίαν τινὰ αἰθούσης χοροῦ, ἡσθάνθη μεγαλειτέραν ταπεινώσιν καὶ λυ-

πην, ὅσῃ ἐγὼ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐν τῷ θυλάκῳ τοῦ χονδροειδοῦς καὶ ρυπαροῦ μου κατόχου, οὔτε θερμοτέραν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν καλοῦντα αἴφνης αὐτὴν χορευτὴν, ὅσῃ ἐγὼ πρὸς τὸν πλησιάζαντα εἰς τὸν πωλητὴν μου κοντὴν καὶ παχὺν βρακοφόρον, καὶ εἰπόντα μετ' ἐμῶν καὶ ἀπλοῦ καὶ μειδιάματος:

— Φέρ' τὴν ἐδῶ, παιδί μου! ἐγὼ τὴν ἀγοράζω, ἔς τὴν τύχην τῆς κόρης μου.

XIII

Καὶ οὕτω μετήλλαξα πάλιν κύριον.

Ὁ νέος μου κάτοχος, οὔτε τὴν ἐπιβάλλουσαν καὶ σοβαρὰν εἶχεν ἀναβολὴν τοῦ πρώτου μου ἀγοραστοῦ, οὔτε μῦρα ἀπέπνευσε ὡς ἡ πρώτη μου κυρία, οὔτε φλογερὰ ἀπέθηκεν ἐπὶ τῆς παρειᾶς μου φιλήματα, ὡς ἡ χαρίεσσα θαλαμηπόλος, οὔτε εἰς θυσίας ὑπεβλήθη χρηματικὰς πρὸς ἀποκτησίν μου, ὡς πολλοὶ τῶν μετὰ ταῦτα κυρίων μου. Καὶ ὅμως ἠγάπησα αὐτὸν, ὡς ἀγαπᾷ τις τὴν ἐν τῇ δυστυχίᾳ φίλον, ὡς ἀγαπᾷ τὴν φιλανθρώπως παρέχοντα ἄσυχον εἰς ἐγκαταλειμμένον καὶ ἔρημον. Οὕτω δὲ μετὰ παλμῶν ἀληθινῆς ἀγάπης καὶ ἀκραιφνοῦς εὐγνωμοσύνης συνώδευσα αὐτὸν εἰς τὴν μικρὰν τοῦ οἴκου, ὅπου, μόλις εἰσελθὼν, συνήντησε τὴν σύζυγόν του, ραιδρὰν καὶ ῥοδοκοκκίνοισι ἔχουσαν τὰς παρειὰς γυναικα, πλύνουσαν ἀφελῶς ἐντὸς μικρᾶς σκάφης χονδρά τινα ἀσπρόβροχα.

— Νὰ! γυναικα, εἶπεν, αὐτὸ νὰ τὸ φυλάξῃς ἐς τὴν τύχην τῆς κόρης μας!

— Τί εἶναι αὐτὸ, ἠρώτησεν ἐκείνη, καὶ καταλιπούσα τὴν πλῆσιν τῆς ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν, καὶ εἶτα τὴν ὑγρὰν τῆς χεῖρα πρὸς ἐμέ!

— Αὐτὸ, γυναικοῦλά μου, ὑπέλαβεν ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ, εἶνε μετοχὴ τοῦ Λαυρίου. Ἐγὼ ἐδομήνητα δύο δραχμαὶς καὶ εἰκοσιπέντε λεπτά, καὶ μετὰ τὸν καιρὸν θὰ γεννήσῃ πολλὸν περισσώτερον. Φύλαξέ την.

— Χριστὲ καὶ Παναγία! ἐρώνησεν ἡ ἀπλή γυνή. Ὡς τὰ σωστά σου εἶσαι, ἀνδρα;

— Ἀκουσε ποῦ σοῦ λέω! φύλαξέ την καὶ θὰ ἰδῇς. Ἄν' ἔχῃ τύχην ἡ κόρη μας, θὰ τὴν κάμωμεν μ' αὐτὸ τὸ χαρτὶ τὴν προικὰ τῆς!

Ἡ σύζυγος, σπογγίσασα τὰς χεῖρας αὐτῆς, μετέλαβεν ἄκρις δακτύλους, εἰσῆλθεν εἰς τὸ χαμῶγειον δωματίον τῆς οἰκίας καὶ ἐξαγαγούσα ἐκ τῶν μυχθῶν κολοσσίου κιβωτίου μικρόν τι κομμάδιμα, ἐν ᾧ ὑπῆρχον συνεπτυγμένα καὶ ἄλλα παντοειδῆ κιτρινόχροα καὶ ἀπρηχαιωμένα χαρτί, μετέδωκε μετ' αὐτῶν.

XIV

Ἐδῶ, φίλε ἀναγνώστα, ἔληξεν — ἐπὶ τοῦ παρόντος — ὁ πολυτάραχος μου βίος.

Ἐδῶ κείμαι ἐν ἡσυχίᾳ, ὡς ἐν τάφῳ, στενωχωμένη ἐκ τῆς μοναξίας, καὶ χασμωμένη ἐκ τῆς πλήξεως.

Ἐδῶ ἀναμνησκόμεναι τῆς παρελθούσης μου

λαμπρότητος, καὶ εὐχομαι ἐν χριστιανικῇ ἐγκρατεῖ: «μὴ χειρότερα».

Ἐδῶ τέλος μ' ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ γράψω τὰ ἀπομνημονεύματά μου, ἵνα διασκεδάσω τὴν πλῆξίν μου.

Εὐχομαι, ὥπως διεσκεδάσῃ ἐγὼ γράφουσα, νὰ διασκεδάσῃ καὶ σὺ ἀναγινώσκων.

(Διὰ τὴν ἀντιγραφὴν).

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΑΛΑΝΟΣ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΣΒΕΣΤΟΥ Η ΤΙΤΑΝΟΥ

Συνέχεια καὶ τέλος (δὲ σελ. 363).

ΣΤ'

Ἡ ἐνωσις τῆς ἀσβέστου μετὰ τοῦ θειικοῦ ὀξέος παράγει δυνάμει τῆς προσετιθείσης ἀρχῆς νέαν οὐσίαν καλουμένην *θεικὴν τίτανον*. Δὲν εἶναι δὲ ἀνάγκη διὰ τὴν ἐνωσιν ταύτην νὰ μεταχειρισθῇ τις ἀσβέστον, δύναται νὰ μεταχειρισθῇ ἀπ' εὐθείας τὸν φυσικὸν τιτανόλιθον, διότι τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ, ὡς ἀέριον, ἐκφεύγει δι' ἀναβρασμοῦ ἐκ τοῦ μίγματος τοῦ ὑγροῦ ὀξέος καὶ τοῦ τιτανόλιθου, καὶ δύναται νὰ συλλεχθῇ ἀφθόνως. Τὴν μέθοδον δὲ ταύτην μεταχειρίζονται εἰς τὰ χημεῖα, καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ὕδατος τοῦ Σέλτς. Τὸ πείραμα τοῦτο ἐκτελούμενον καὶ δι' ἐτέρων ὀξέων παράγει ἐπίσης ἀνθρακικὸν ἀέριον, ἀλλὰ τότε τὸ τιτανῶδες μίγμα ὅπερ μένει ὡς ὑποστάθμη μεταβάλλεται κατὰ τὴν φύσιν τοῦ ὀξέος, οὗτινος ἐγένετο χρῆσις ἐπὶ παραδείγματός, διὰ τοῦ ὀξέος ἡ ὀξικὸν ὀξέος θὰ λάβῃ τις πλὴν τοῦ ἀνθρακικοῦ ἀερίου καὶ ὀξικὴν τίτανον. Διὰ τούτων δ' ἐξηγεῖται καὶ τὸ ὡς μύθος ἀναφερόμενον ἐν ἀρχαίαις ἱστορίαις, ὅτι διενεώθησάν ποτε νὰ διαλύσῃ διὰ τοῦ ὀξέος μεγάλους θράγους, ὥπως δυνήθῃσι νὰ μετακινήσωσιν αὐτούς. Ἐὰν ὁ θράχος συνίστατο ἐκ τιτανόλιθου ἢ ἐργασία ἦτο δυνατὴ, διότι τὸ ὀξύς ἤθελε φέρει ἀναθρασκὸν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ ἤθελε διαφύγει καὶ ἤθελε σχηματισθῇ ὀξικὴ τίτανος, μίγμα διαλυτὸν ἐν τῷ ὕδατι.

Τὸ μίγμα τὸ σχηματιζόμενον ὑπὸ τῆς ἀσβέστου καὶ τοῦ θειικοῦ ὀξέος, ἥτοι ἡ θεικὴ τίτανος, εἶναι ἄξιον ἰδιαιτέρας μνεῖας γινωστὸν δὲ εἶναι τοῖς πᾶσιν ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀκαυστος γύψος.

Ἡ οὐσία αὕτη ὑπάρχει ἀφθόνως ἐν τῇ φύσει [ἐν Ἑλλάδι εὐρίσκεται εἰς πολλὰ μέρη ἰδίως ἐπὶ τῆς νήσου Μήλου ἢ καθαροτέρα καὶ λευκότερα].

Τὸ χροῖμα τῆς γύψου εἶναι συνήθως λευκόν, ἐνίοτε καὶ φαιόν· τὸ δὲ θάρος μεγαλειτέρον τοῦ τιτανόλιθου.

Ἡ γύψος κρυσταλλοῦται ὡς τὰ πλεῖστα τῶν χημικῶν μιγμάτων. Εὐρίσκονται δ' ὄντως ἐν τοῖς λατομείοις τῆς γύψου κρυστάλλοι διαφανεῖς, οὓς οἱ μὲν ἐργάται καλοῦσι *λίθους τοῦ Ἰησοῦ*, οἱ δ' ὀρυκτολόγοι, τοῦ σχήματος ἕνεκα, γύψον *λοργιτίδα*. Οἱ κρυστάλλοι οὗτοι ἔχουσι τὴν αὐ-

τὴν σύνθεσιν τῆς γύψου ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας εὐρίσκονται. Συνίστανται δ' ἐκ θειικοῦ ὀξέος καὶ ἀσβεστοῦ καὶ ὕδατος ὑπὲρ τὰ 20 τοῖς 400. Ὁταν θερμαίνονται ἐλαφρῶς τὸ περιεχόμενον ὕδωρ ἐκφεύγει καὶ ἐναπολείπεται ὕλη λευκὴ, εὐθρυπτος, ἡ γνωστὴ κεκαυμένη γύψος, τῆς ὁποίας ἡ κόνις ἀναμιγνυομένη μεθ' ὕδατος κρυσταλλοῦται διότι ἀνακαυθάνει τὸ ὕδωρ, ὅπερ ἀπώλεσε διὰ τῆς θερμάνσεως. Σχηματίζει δὲ διὰ τῶν κρυστάλλων αὐτῆς, τῶν συγχεομένων πρὸς ἀλλήλους, μάζαν συμπαγῆ καθαροῦ λευκοῦ χρώματος.

Ἡ γύψος εἶναι ὕλη ὠφελιμωτάτη εἰς τὴν οἰκοδομικὴν, εἰς τὴν γλυπτικὴν καὶ ἐτέρας χρῆσεις. Διαλύεται δ' ἐν μέρει καὶ εἰς τὸ ὕδωρ καὶ τοῦτο θὰ ἦτο τὸ μεγαλύτερον ἐμπόδιον τῆς χρήσεώς της, ἐὰν ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια δὲν ἐλεαίνετο διὰ τοῦ ξυστηρίου ὑπαγωγέως (μυστηρίου, μαλά). Οὐχ ἦττον τὸ ὅμβριον ὕδωρ προϊόντος τοῦ χρόνου ἀλλοιοῖ τὴν ἐπιφάνειαν ταύτην, ὡς βλέπομεν συνήθως συμβαῖνον τὸ τοιοῦτον εἰς τὰ ἀνάγλυφα κοσμημάτων τῶν οἰκίδων.

Τὸ ὕδωρ, ὅπερ ἐπὶ πολὺ ἔμεινεν ἐπὶ τῆς γύψου, ἀποκτᾷ γεῦσιν γλυκάζουσιν καὶ λίαν δυσάρεστον· εἶναι δὲ καὶ δύσπεπτον. Τοιοῦτον εἶναι τὸ ὕδωρ τῶν Παρισίων καὶ ἄλλων μερῶν, ἅτινα διαμένουσι σταθερῶς ἐπὶ ἐδάφους περιέχοντος γύψου.

Ἡ γύψος δὲν εἶναι ἡ μόνη ἐκ τῶν τιτανούχων οὐσιῶν τῶν διαλυομένων εἰς τὸ ὕδωρ. Ἡ ἀνθρακικὴ τίτανος ὑπὸ τινὰς ὁρους ἔχει τὴν αὐτὴν ιδιότητα.

Κατεδείξαμεν ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης μελέτης ὅτι τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύδον σχηματίζει μετὰ τῆς ἀσβεστοῦ τὴν ἀνθρακικὴν τίτανον, μίγξα ἀδιάλυτον εἰς τὸ ὕδωρ. Ἐπιμένοντες εἰς τὸ θεμελιώδες ἐκεῖνο πείραμα· διότι ἐὰν ἐν ποτηρίῳ περιέχοντι τιτάνιον ὕδωρ χύσωμεν διὰ σίφωνος ὕδωρ περιέχον ἀνθρακικὸν ὀξύδον, σχηματίζεται ἱζημα τιτανούχον ἀδιάλυτον· ἐὰν ὅμως χύσωμεν μεγαλύτερον ποσότητα ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ περιέχοντος ἀνθρακικὸν ὀξύδον, τότε τὸ ὑγρὸν ἐντελῶς καθαρίζεται διαλυομένου τοῦ ἱζήματος.

Ἡ ἀνθρακικὴ τίτανος λοιπὸν ἀδιάλυτος οὖσα ἐν τῷ καθαρῷ ὕδατι, διαλύεται ἐν τῷ ὕδατι τῷ περιέχοντι εἰς μεγάλην ποσότητα ἀνθρακικὸν ὀξύδον.

Ἀς ἀναπολήσωμεν ἤδη εἰς τὸν νοῦν τὴν καταγωγὴν τοῦ ποσίου ὕδατος. Τὸ ὕδωρ τοῦτο προέρχεται ἐκ πηγῶν ἢ ποταμῶν, οὓς γεννῶσιν αἱ βροχαί. Τὸ ὅμβριον δὲ ὕδωρ πίπτει διὰ τῆς ἀτμοσφαιρῆς διαλύει κατ' ἀνάγκην ποσότητα ἀνθρακικοῦ ὀξέος ἐκ τοῦ ἐν αὐτῇ περιεχομένου καταπίπτει εἴτα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ διαπερὼν αὐτὸ συναντᾷ ἀσβεστόλιθον, ὅστις ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἐπιπάγου τῆς γῆς, ἐνίοτε δὲ καὶ θει-

κὴν τίτανον, ἅτοι γύψον ἄκαυστον, καὶ διαλύει μέρος αὐτῆς. Τὰ ὕδατα λοιπὸν, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζομεθα εἰς τὰς οἰκογενειακὰς ἢ βιομηχανικὰς ἐργασίας, περιέχουσιν εἰς ἀναλογία τινὰ μίγματα τιτανούχα.

Ἡ σπουδαιότης τοῦ τοιοῦτου γεγονότος εἶναι ἀξία προσοχῆς· διότι ἐν τῷ τελευταίῳ κεφαλαίῳ τῆς μελέτης ταύτης θέλομεν εἰδικῶς διαλάβει περὶ τῶν συνεπειῶν αὐτοῦ.

Ζ'

Τὰ ἄλλατα τῆς ἀσβεστοῦ μεταδίδουσιν εἰς τὰ φυσικὰ ὕδατα ιδιότητας, αἷς ὀφείλομεν νὰ γνωρίζωμεν· κυριωτάτη δὲ τούτων εἶναι τοῦ νὰ προσκολλῶνται ἐπὶ τῶν ἀγγείων δι' ὧν τὰ ὕδατα μεταφέρονται ἢ ἐν οἷς διατηροῦνται.

Γνωστὸν εἶναι ὅτι τὸ ὕδωρ τοῦ Σάλτος, ἀφιέμενον ἐν ἀγγείῳ ἀνοικτῷ, ἀποβάλλει μετὰ τινὰ χρόνον ὅλον αὐτοῦ τὸ ἀέριον· τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὸ φυσικὸν ὕδωρ, ἐνθα ὁσάκις ἡ σμικρὰ ποσότης τοῦ ἐν αὐτῷ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, διεκφυγῇ, ἡ ἐνυπάρχουσα τίτανος, μὴ ἔχουσα στοιχεῖον διαλυτικὸν αὐτῆς, σχηματίζει ὑποστάθμην, ἥτις προϊόντος τοῦ χρόνου ἀποκτᾷ μεγάλην σκληρότητα, προσερχομένην ἐκ τῆς βραδύτητος τῆς γενέσεώς της.

Ἐπικολλήσεις τιτανούχοι σχηματίζονται ἀρ' ἑαυτῶν ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδραγωγῶν σωλήνων, τοὺς ὁποίους ἐνίοτε αὐξανόμενα ἐμφράσσουσιν ἐντελῶς.

Εἰς τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ἀνευρίσκομεν τὴν ἐξηγήσιν φυσικῶν φαινομένων μεγάλου δι' ἡμᾶς διαφέροντος.

Οὕτως ὁ θόλος σπηλαίων τινῶν καλύπτεται ὑπὸ μακρῶν λιθινῶν ἐξογκώσεων αἰχμηρῶν καὶ κωνοειδῶν, αἷς ἐνομάζουσι σταλακτίδας. Οὗτοι σύγκεινται ἐξ ἀσβεστολίθου τὸ πλεῖστον, παραχθέντος ἐκεῖ ὡς ἐξῆς.

Τὰ ὕδατα, ἅτινα διαθρέχουσι τὴν ἀνω τὴν σπηλαίων τούτων γῆν, διέρχονται διὰ τοῦ ἐδάφους καὶ νοτίζουσι τὰ ἐσωτερικὰ τοιχώματα αὐτῶν· ἐξερχόμενα δὲ διὰ τῶν σχισμῶν εἰς τὸν ἀέρα, τὸν πληροῦντα τὴν ὑπόγειον κοιλότητα, ἀποβάλλουσι τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύδον, τὸ ὁποῖον περιέχουσι, καὶ οὕτως ἀραιροῦμένου τοῦ αἰτίου τῆς διαλύσεως τῆς τιτάνου ἐντὸς τοῦ ὕδατος, κατατίθεται ἡ τίτανος εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ θόλου τῶν σπηλαίων· οὕτω δ' ὁ σταλακτίτης ἄρχεται ἐκ μικρᾶς κηλίδος, ἐπειδὴ δὲ τὸ ὕδωρ ἀκαταπαύστως ἐξέρχεται, σχηματίζεται ἐπ' αὐτῆς μικρὰ ἐξοχή, ἥτις προϊόντος τοῦ χρόνου μεγεθυνομένη, μὴκύνεται πρὸς τὰ κάτω, ὑπὸ τὴν αἰσίν τὸν νόμον τῆς βαρύτητος, ὅν ἀκολουθεῖ τὸ καταρρέον ὕδωρ [ἐνίοτε δ' αἱ σταγόνες πίπτουσι καὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· ἐπειδὴ δὲ καὶ αὐτὴ ἐπανακαυθάνεται τὸ αὐτὸ φαινόμενον, συμβαίνει ὥστε ἐνῶ κατέρχεται ἄνωθεν στήλη ν' ἀνέρχεται κάτωθεν ἑτέρα, συνεχέστατα δ' ἑ-

νοῦνται] καὶ σχηματίζονται οὕτως οἱ λαμπροὶ κρυσταλλοὶ λίθοι καὶ κίονες, οἱ ἔχοντες ἀπείρους κρυσταλλίνοις ἐπιφανείαις καὶ ὄντες τὸ κῆρυγμα τῶν ὑπογείων ἐκείνων ἀνακτόρων.

[Ἐκ τῶν ἐν Ἑλλάδι σπηλαίων τῶν ἐχόντων σταλακτίδας σημειούμεν τὴν περίφημον σπήλαιον τῆς Ἀντιπάρου, τοῦ ὁποίου τινὲς τῶν σταλακτιτῶν ἔχουσι τὸν πυρῆνα ἐκ τιτανολίθου, τὸν δὲ φλοιὸν ἐξ ἰώδους ἀρραγωνίτου. Ἔτερα σπήλαια τοιαῦτα εἶναι τὸ τοῦ Διὸς ἐν Νάξῳ, τῶν τῆς Παναγίας, τὸ πρὸς Ν. τῆς Κερατίας, τὸ τοῦ Πεντελικοῦ, τὸ τῆς Φολεγάνδρου].

Τὸ ὕδωρ ὡσαύτως πηγῶν τινῶν περιέχει τοσαύτην τίτανον ἀνθρακικὴν, ὥστε καταλείπει μίαν παχέαν ὑποστάθμην, σχηματίζον ἀπολιθώματα, ἅτινα δίδουσιν ἡμῖν ἀκριβῆ ἐννοιαν τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐσχηματίσθησαν κατὰ τοὺς γεωλογικοὺς χρόνους τὰ διάφορα στρώματα τοῦ τιτανολίθου. Ἡ περίφημος πηγὴ τοῦ Σαιντ-Ἰλλὺρ πλησίον τοῦ Κλερμόντ κατέθηκεν ὑπερμιγμένη ὄγκον τιτανολίθου μήκους 400 μέτρων. Ἰπάρχουσιν ἐν Ἀσίᾳ πηγαί, αἷτινες ἐσχημάτισαν ἀληθῆ ὄρη.

Ἡ ὑποστάθμη ἡ τιτανούχος παράγεται ταχύτερον κατὰ τὴν θέρμασιν τοῦ ὕδατος· συμβαίνει μάλιστα ὕδατα, μὴ σχηματίζοντα ἐπικολλήσεις τιτανούχους ὑπὸ τὴν φυσικὴν θερμοκρασίαν, ν' ἀποκτῶσι τὴν ιδιότητα ταύτην διὰ τῆς μακρᾶς βράσεως, διὰ τῆς ὁποίας ἀποδιώκεται ἡ μικρὰ ποσότης τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Ἐὰν δὲ τοῦτο συμβῇ εἰς ὕδωρ γυψώδες, ἡ ὑποστάθμη αὐτοῦ θὰ περιέχῃ γύψον, καὶ ὁ πυθμὴν τοῦ ἀγγείου θὰ καλυφθῇ ἐκ στρώματος σκληροτάτου, συγκειμένου ἐκ τῶν δύο ἀλάτων τῆς τιτάνου, ἅτινα πρὶν ἦσαν διαλελυμένα ἐν τῷ ὕδατι.

Οἱ λίθινες, ἐν οἷς βράζεται συνήθως τὸ ὕδωρ, καλύπτονται ἐσωτερικῶς ὑπὸ τῆς ὑπολείπου ταύτης ὑποστάθμης, τῆς ἐκ τιτανολίθου συγκειμένης· ἡ τῶν λεβήτων δὲ τῶν ἀτμομηχανῶν περιέχει καὶ γύψον, διὸ εἶναι σκληροτέρα καὶ συμπαγεστέρα.

Ἡ ιδιότης αὕτη τῶν τιτανούχων ὕδατων εἶναι ἐπιβλαβὴς καὶ λίαν σπουδαία, ὥστε ἐφείλουσε τὴν μελέτην τῶν ἀνθρώπων, ἰδίᾳ δὲ τῆς βιομηχανίας. Ὅντως δὲ ἡ ὑποστάθμη τοῦ ὕδατος τῶν ἀτμολεβήτων, τὸ πωρὶ, ὡς κοινῶς λέγομεν, δύναται ν' ἀποκτήσῃ πυκνότητα καὶ στερεότητα τοιαύτην, ὥστε νὰ σχηματίσῃ ἐντὸς αὐτῶν οἶνον δέυτερον λέβητα ἐπικεκολλημένον ἐπὶ τοῦ μεταλλικοῦ. Ὅταν δὲ τοιοῦτόν τι συμβῇ τὸ ὕδωρ δὲν θερμαίνεται ἀμέσως ἐκ τῆς θερμότητος, τῆς μεταβιβαζομένης διὰ τοῦ μεταλλοῦ τοῦ ἀτμολεβήτου, ἀλλ' ἐμμέσως.

Ἐὰν δὲ ὡς ἐκ τῆς διαστολῆς τοῦ ἀτμολεβήτου, τῆς προσερχομένης ἐκ τῆς ἰσχυρᾶς πυρκαϊώσεως, τὸ πωρὶ αὐτὸ διαρραγῇ, τὸ ὕδωρ φερόμενον εἰς τὴν ἐρυθρὰν ἐπιφάνειαν τοῦ μεταλλοῦ

μεταβάλλεται τάχιστα εἰς χειμάρρους ἀτμοῦ, ἐξ οὗ ἐπέρχεται ἐκρηγίς.

Ἀνεζητήσαν πρὸ πολλοῦ τὰ μέσα ὅπως ἐμποδίσωσι τὸν σχηματισμὸν τῆς ὑποστάθμης· κατάρθωσαν δ' ἐν μέρει τὸ τοιοῦτον, εἴτε ῥίπτοντες εἰς τὸ ὕδωρ τοῦ ἀτμολεβήτου ὕλας στυπτικὰς, οἷον φλοιὸν τῆς δρυὸς, αἷτινες συνδυάζονται μετὰ τοῦ τιτανώδους ἱζήματος, καθόσον τοῦτο γεννᾶται, μεταβάλλονται εἰς πολτώδη ὕλην, εἴτε διατέμνοντες τὸ ἱζημα διὰ μηχανισμοῦ, διὰ σκληρῶν σωμάτων, οἷον τεμαχίων σιδηρῶν, ἅτινα ἀδιακόπως κινούνται ἐν τῷ βράζοντι ὕδατι. Οὕτω δὲ παράγεται ὑποστάθμη πηλώδης εὐκόλως ἐξαγομένη. [Τὸ ἀτόπημα τοῦτο διορθοῦται καὶ διὰ προσθήκης ἐντὸς τοῦ ὕδατος ἀμμωνίας. Δι' αὐτῆς σχηματίζεται διαλυτὴ χλωροῦχος τίτανος καὶ πτητικὴ ἀνθρακικὴ ἀμμωνία].

Τὸ ὕδωρ, πλὴν τῆς προεκτεθείσης χρήσεως, χρησιμεύει καὶ πρὸς πλῆσιν τῶν ἐνδυμάτων. Ὅταν ὅμως περιέχῃ τιτανούχα ἄλλατα, καθιστᾷ ἄχρηστον τὸν σάπωνα, ὅν μεταχειρίζομεθα πρὸς καθαρισμόν, διότι τὰ ἄλλατα τῆς τιτάνου, ἐνούμενα μετὰ τῶν λιπαρῶν ὀξέων τοῦ σάπωνος, σχηματίζουσι θρόμβους ἀδιαλύτους ἐν τῷ ὕδατι, μὴ ἔχοντας καθαρτικὴν δύναμιν. Ἡ ὑπαρξίς λοιπὸν τιτανούχων ἀλάτων ἐν τῷ ὕδατι εἶναι ἐπιζημία εἰς τὴν οἰκονομίαν, διότι καθιστᾷ μέρος τοῦ σάπωνος ἄχρηστον. Ὑπελόγισαν δὲ ὅτι ἂν ἐν Γαλλίᾳ πρὸς πλῆσιν τῶν ἐνδυμάτων μετεχειρίζοντο, ἀντὶ τοῦ ὕδατος τῶν πηγῶν καὶ τῶν ποταμῶν, ὕδωρ καθαρὸν, θὰ ἐπῆρχετο οἰκονομία πολλῶν ἑκατομμυρίων φράγκων ἐκ τοῦ καταναλισκομένου σάπωνος.

Τέλος ἡ ἀφθονος ποσότης οὐσιῶν τιτανούχων ἐν τῷ ὕδατι ἔχει καὶ ἕτερον κακόν, τὸ ὅτι διακωλύει τὴν ἐψῆσιν τῶν ὀσπρίων. Τοῦτο δὲ διασκόμει διὰ τοῦ ἐξῆς πειράματος. Ἐὰν θέσωμεν ἐν μεγάλῳ ἀγγείῳ, περιέχοντι ὕδωρ, δύο ἕτερα ἀγγεῖα περιέχοντα τὴν αὐτὴν ποσότητα ξηρῶν φασιόλων, καὶ εἰς μὲν τὸ ἐν ῥίψωμεν ὕδωρ καθαρὸν, εἰς τὸ ἕτερον δὲ ὕδωρ ἐκ φρέατος, περιέχοντος ἀφθονίαν τιτανούχων οὐσιῶν, τὸ δὲ διπλάγγειον ὡς ἔχει θέσωμεν εἰς τὸ πῦρ, καὶ θερμάνωμεν ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὁρους, θέλομεν ἰδεῖ ὅτι οἱ φασιόλοι, οἱ βράσαντες ἐν τῷ καθαρῷ ὕδατι, ἐψήθησαν ἐντελῶς, οἱ βράσαντες δὲ ἐν τῷ φρεατικῷ ὕδατι ἔμειναν σκληροὶ ὡς ἦσαν ἀρχικῶς [ὁ λόγος τούτου εἶναι ὅτι κατὰ τὸν βρασμὸν τοῦ ὕδατος ἀπέρχεται τὸ ἐν αὐτῷ ἀνθρακικὸν ὀξύδον καὶ οὕτω τὰ τιτανώδη μόρια ἐναποτίθενται ἐντὸς τῶν πόρων τῶν ὀσπρίων καὶ ἐνούμενα μετὰ τῆς ἐν τοῖς ὀσπρίοις περιεχομένης ὀσπρεΐνης σχηματίζουσιν ἑνώσιον σχεδὸν ἀδιάλυτον].

Ὡς πρὸς τὸ πόσιμον δὲ ὕδωρ, εἶναι βλαβερόν νὰ μεταχειρίζομεθα ὕδωρ τιτανούχον· Δὲν

νομίζομεν. Ἀναμφιβόλως μεγάλη ποσότης ἀλάτων τῆς τιτάνου δίδει εἰς τὸ ὕδωρ γεῦσιν δυσάρεστον καὶ καθιστᾷ αὐτὸ δύσπεπτον. Ὅταν ὅμως ἡ ποσότης εἶναι μικρά, τότε τὸ ὕδωρ κέκτηται εὐάρεστον γεῦσιν καὶ καθίσταται ὠφέλιμον εἰς τὴν θρέψιν. Προεῖπομεν δὲ ὅτι τὰ ὅστᾳ τοῦ ἀνθρωπίνου σκελετοῦ καὶ τῶν ζώων συγκοινωνοῦν εἰς ἀλάτων ἀσθένειαν. Ἐξάγομεν δ' ἐκ τούτου τὸ συμπέρασμα ὅτι ἐν τῷ ὕδατι εὐρίσκονται αἱ οὐσίαι, αἱ σχηματίζουσαι τὸ σύστημα τῶν ὁσίων τῶν ζώων. Ἡ παρατήρησις δὲ αὕτη τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ὁσίων ἐκ τῶν τιτανούχων οὐσιῶν τοῦ ὕδατος μαρτυρεῖται καὶ ἐὰν καταβῶμεν τὴν κλίμακα τῶν ὄντων μέχρι τῶν μαλακίων, οἷα εἶναι τὰ ὅστρεα, ὧν τὸ λίθινον ὅστρεον, τὸ συγκείμενον ἐκ τιτάνου, ἔλαβε γένεσιν ἐκ τῶν διαλελυμένων ἐν τῷ ὕδατι, ἐν ᾧ ζῶσιν, ἀλάτων.

Ἐὰν ἤδη ἀναθεωρήσωμεν ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν τὰ διάφορα φαινόμενα, ἅτινα ἀνωτέρω περιεγράψαμεν, θὰ κατακλιζώμεν εἰς τὰ ἐπόμενα συμπεράσματα.

Τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς διαλύον τὰ τιτανούχα ἄλατα, ἅτινα ἀποτελοῦσι τὴν ἡπειρον, φέρει διὰ τῶν ποταμῶν εἰς τὴν θάλασσαν ἄπειρον ποσότητα ἐκ τῶν ὑλῶν τούτων. Τὰ μαλάκια, τὰ ὁστρακόδερμα, τὰ κοράλια, καὶ ἄλλαι μυριάδες ζῶων, ἅτινα ἡ θάλασσα περιλείπει εἰς τοὺς κόλπους τῆς, εἶναι τεταγμένα ὑπὸ τῆς φύσεως νὰ ἐξαντλώσιν ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἐν ᾧ βιοῦσι τὴν ἀφθονίαν τῶν τιτανούχων ἀλάτων καὶ ἐπαναφέρωσι τὴν ἰσορροπίαν τῶν συστατικῶν τῆς. Ταῦτα θνήσκοντα, καταλείπουσι τὰ ὅστρεα αὐτῶν προσκολλημένα ἐπὶ τῶν βράχων, ἐνθα ἔζων, αἱ δὲ πολυάριθμοι γενεαὶ αὐτῶν ἐπισωρεύουσιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου τοιαύτας ποσότητας ἐκ τῶν λειψάνων αὐτῶν, ὥστε σχηματίζουσι νήσους, αἵτινες ἐκαστοτε φαίνονται ὑψόμεναι ἐκ τοῦ μέσου τοῦ Ὠκεανοῦ. Ἡ σπουδὴ δὲ τῆς φύσεως δεικνύει ἡμῖν ἀνὰ πᾶν βῆμα τὴν μεγάλην ἀρμονίαν τῶν νόμων τούτων.

Τὸ πόρισμα τῆς μελέτης ταύτης θὰ καταστήσῃ εὐληπτον, νομίζομεν, τὴν ὑπάρχουσαν σχέσιν μεταξὺ ὄλων τῶν γεγονότων, ἅτινα προσετέθησαν.

Ὁ τιτανόλιθος ἡ ἡ ἀνθρακικὴ τιτάνος εἶναι μία τῶν ἀφθονωτέρων οὐσιῶν τῶν περιεχομένων ἐν τῇ φύσει. Εὐρίσκεται δὲ ὑπὸ τὰς ποικιλωτέρας μορφάς, ὥς ἀπρηριθμήσαμεν. Συγκρίνεται ἐκ δύο οὐσιῶν, ἐξ ἀερίου, τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, καὶ ἐξ ἀλκάλους, τῆς ἀσθένειαν. Τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ παρὰ γόμενον ἐξ ἀπείρων αἰτίων, ὡς τῆς καύσεως, τῆς ἀναπνοῆς τῶν ζώων, ἐν ἀφθονίᾳ εἶναι διακεχυμένον ἐν τῷ περιβάλλοντι ἡμᾶς ἀέρι. Ἡ ἀσθένειαν εἶναι προῖον τῆς τέχνης, ἔχουσα ἐρήμερον ὑπαρξιν, διότι τάχιστα δράττεται τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, καὶ εἰς τὴν ιδιότητά αὐτῆς ταύ-

την ἐγκτεται τὸ μυστήριον τῆς χρήσεώς της ὡς συγκολλητικὸν μέσου.

Τὰ τιτανούχα ἄλατα εἰς τινὰς περιστάσεις εἶναι διαλυτὰ ἐν τῷ ὕδατι. Ἀνεπτύχμεν τὰ πόρισμα τῆς ιδιότητος ταύτης ὡς πρὸς τὴν βιομηχανικὴν καὶ οἰκονομικὴν χρῆσιν τοῦ ὕδατος. Κατεδείξαμεν τέλος ὅτι ἡ ιδιότης αὕτη εἶναι ἡ ἀφορμὴ τοῦ σχηματισμοῦ γαιῶν τιτανούχων, εἴτε κατὰ τοὺς χρόνους τοὺς γεωλογικοὺς, εἴτε μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς.

Τοιαύτη εἶναι ἡ ἱστορία τῆς οὐσίας ταύτης, ἥτις τόσον μεγάλην ἔχει σημασίαν εἰς τὰ ὁλικά συμβάντα τῆς ἡμετέρας γῆς, καὶ τῆς ὁποίας ἡ σπουδὴ ἔδωκεν εἰς τὴν ἐπιστήμην ἀφορμὴν πρὸς θαυμασίας ἐφευρέσεις, καὶ ἥτις τοσούτον συνετέλεσεν εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὴν πρόοδον τῆς βιομηχανίας, καὶ τὴν ὁποίαν σοφὸς, θαυμαστής αὐτῆς, ὠνόμασεν ἀληθὴ πολιτεῖαν λίθινον.

E. Paul Bérard.

ΤΡΕΙΣ ΓΕΝΝΑΙΟΙ ΑΡΜΑΤΩΛΟΙ

Τρεῖς ἀρματωλοὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, Ἀγγελῆς Σουμῆλας ἡ Βλαχαγγέλης, ἐξ Ἰωαννίνων, Πάνος Μεϊτάνης, ἐκ Κατούνης τῆς Ἀκαρνανίας, καὶ τὸ Μικρὸν Χερμόπουλο, ἐξ Ἀργαφῶν, ἔνεκα τῆς πρὸς αὐτοὺς ὑπόπτου διαγωγῆς τῆς τουρκικῆς ἐξουσίας, περιεφέροντο ὡς ἀντάρται ἐν Ἀκαρνανίᾳ, ποτὲ μὲν κατὰ ξηρὰν προσβάλλοντες τοὺς Τούρκους, ποτὲ δὲ κατὰ θάλασσαν τοὺς Βενετούς. Ἡ Ἑνετικὴ δημοκρατία, διαρκούσης τῆς μυριονέκρου πολιτοκράτειας Κρήτης, κατώρθωσεν ἵνα συλλάβῃ αὐτοὺς, διὰ προδοσίας, κατὰ τὰ παράλια τῆς Βονιτίας. Ἐνῶ δὲ δέσμιοι ἐπὶ τῆς Ἑνετικῆς γαλέρας ἐφέροντο εἰς Βενετίαν, Ἀλγερικὸν πειρατικὸν παρυσιασθὲν κατὰ τὰ παράλια τῆς Δαλματίας, προσεκάλεσε τοὺς Ἑνετοὺς εἰς παράδοσιν. Ὁ πλοίαρχος, μετὰ μικρὸν ἀκροβολισμὸν, συνήνεσεν ἵνα παραδοθῇ καθορῶν τὸ υπερβάλλον τῶν πολεμίων. Οἱ αἰχμαλῶτοι ἀρματωλοὶ ἀκούσαντες τὸν θόρυβον ἠρώτησαν ναύτην τινὰ περὶ τῆς αἰτίας· μαθόντες δὲ τ' ἀπορρασιθέντα παρεκάλεσαν τὸν πλοίαρχον νὰ τοὺς λύσῃ τὰ δεσμά, ἵνα πολεμήσωσι κατὰ τῶν Ἀλγερινῶν.

Ὁ πλοίαρχος, συλλογισόμενος ὅτι καὶ οὕτω καὶ ἄλλως ἤθελον ἀπολεσθῆναι, καὶ γνωρίζων ὅτι τὴν καρτεροψυχίαν τῶν δεσμοτῶν, παρεδέχθη τὴν αἴτησιν. Ἀφοῦ δὲ οἱ ἀρματωλοὶ ἐλύθησαν καὶ ἔλαβον ἀνὰ χεῖρας τὰ προσφιλέστατα ὅπλα τῶν ἐπὶ τῆς πυροβολοῦντες καὶ ἀλαλάζοντες ἐπὶ τοῦ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν προσεγγίσαντος πρὸς παραλαβὴν τῶν αἰχμαλῶτων πειρατικῶν. Οἱ Ἑνετοὶ ἐνθαρρυνθέντες τοὺς ἠκολούθησαν, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐκ τῶν Ἀλγερινῶν οἱ μὲν ἐφονεύθησαν, οἱ δὲ ἠχμαλωτίσθησαν. Οἱ νικηταὶ δέσαντες ὀπισθεν τὸ Ἀλγερικὸν πειρατικὸν

πλοῖον ἐν θριάμβῳ εἰς Βενετίαν. Ὁ πλοίαρχος, ἐκτιμῶν τὸ μέγεθος τῆς προσφερθείσης ὑπηρεσίας, ἀνέφερε μετὰ μεγίστων ἐπαίνων τὸ γεγονός εἰς τὴν Γερουσίαν, ἥτις ἀντήμειψε γενναίως τοὺς τρεῖς ἀρματωλοὺς, παραχωρήσας αὐτοῖς βαθμοὺς καὶ γαίας.

ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΚΟΝΤΟΥΡΒΙΑΣ

Ἐσχάτως ἐτελέσθη ἐν Λευκάδι δημοτελὲς μνημόσυνον ὑπὲρ τοῦ ἐν Λευκουσίᾳ ἡρώτικως πεσόντος Ἰταλοῦ ἐθελοντοῦ Λουδοβίκου Κοντούρβια. Αἱ κυραὶ τῆς Λευκάδος ἐπέλεξαν ὡραιότατον στέφανον ὑπὲρ τοῦ φονευθέντος ἥρωος, ἐν ᾧ ὑπῆρχε προσηρτημένον τετράστιχον τοῦ κ. Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου. Ἐπειδὴ δὲ οἱ στίχοι οὗτοι κατεχωρίσθησαν ἐν τινὶ ἐφημερίδι παρεφθαρμένοι, δημοσιεύομεν αὐτοὺς κατὰ τὸ ἀποσταλὲν ἡμῖν ἀντίγραφον τοῦ φίλου ποιητοῦ:

Σ. τ. Δ.

Τώρα ποὺ ἡ μαῦρη μας ἡ γῆ, ἀνήμερο ληροτάρι,
ἔλαβε ἀνέλιπτον τιμὴν ἐκ τῶν κόρφο νὰ σὲ πάρῃ
Τ' ἀνδρειωμένο τὸ αἷμά σου θὰ γίνῃ τὸν αἶμα
Ἀνέμισέ μας ἀφάρτη, παντοτεινὴ ἀρραβώνα.

ΑΡΙΘΜΟΙ

Ἐφημερίαι τις, χλευάζουσα τοὺς πολέμους, εἰπὼς γίνονται δῆθεν ἐπὶ φιλανθρωπίαι σκοπῆς, ὑπολογίζει ὡς ἐξῆς τὴν ἀπώλειαν τῶν ψυχῶν, ἥς ἐγένετο παραίτιος ὁ τελευταῖος βωσσοτουρκικὸς πόλεμος.

Ῥώσοι νεκροὶ καὶ τραυματαῖαι . . . 100,000

Τούρκοι νεκροὶ καὶ τραυματαῖαι . . . 100,000

Βούλγαροι σφαγέντες ὑπὸ τῶν Τούρκων 3,000

Τούρκοι σφαγέντες, ἢ ἀποθανόντες ἐκ πείνης καὶ νόσων 500,000

Σύνολον θανάτων 703,000

Τώρα ὁ τύπος, προστίθῃσιν ἡ αὕτη ἐφημερίς, συμπληροῖ τὸ ἔργον τῶν φιλανθρώπων ἐπωμιδωμένων. Ἐκ 1500 ἀνθρώπων τὸ φιλανδρικὸν σύνταγμα ἀπώλεσεν ἐκ τῆς νόσου ταύτης 900! Ἡ Φιλιππούπολις, ἀριθμοῦσα πρὶν 40,000 κατοίκων, μόλις περιλαμβάνει νῦν 20,000. Ποία δὲ ὑπῆρξεν ἡ τύχη τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδίων τῶν Ῥώσων στρατιωτῶν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκστρατείας; Ἐκθεσίς τις τοῦ Δημοκρίτου μικρῆς πόλεως τοῦ κυβερνήτου Ῥιανῆς ἀναφέρει ὅτι αἱ οἰκογένειαι αἱ ὅπως οὖν εὐποροῦσαι ἠναγκάσθησαν νὰ πωλήσωσιν εἰς εὐτελεῖς τιμὰς τὰ κτήματά των, ὥπως τραῶσι καὶ πληρώσωσι τοὺς φόρους· αἱ πενόμεναι ἔζησαν ἐξ ἀρχῆς ἐξ ἐλέους. Κατ' Ἰούνιον ὅμως δὲν ὑπῆρχε πλέον κοινωνικὴ διάκρισις. Πάντες ἐστεροῦντο καὶ ἄρτου καὶ ἐνδυμάτων καὶ τὸ Δημοκρίτειον ἠναγκάσθη νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς μάλλον κατεπειγούσας ἀνάγκας. Ἀλλὰ ποία ἦτον ἡ χρηματικὴ αὕτη βοήθεια; Τρεῖς ρούβλια ἐπὶ τρεῖς μῆνας ὑπῆρξεν ἡ μόνη συνδρομὴ, ἣν ἔ-

λαβεν οἰκογένεια συγκεκριμένη ἐκ μιᾶς γραίας μάμμης, ἐκ τῆς μητρὸς καὶ ἐξ ἑξ τέκνων. Μαντεύει τις πόσαι συμφοραὶ ὑποκρύπτονται ὑπὸ τὴν ἀπλὴν ταύτην διήγησιν!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Ὁ δρεγόμενος νὰ κατορθώσῃ ἐν τῷ κόσῳ τούτῳ μέγα τι δὲν πρέπει νὰ ἐπισθοδρομῇ οὔτε ἐνώπιον κόπων, οὔτε ἐνώπιον ἀγώνων καὶ συγκρούσεων πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ νὰ ῥίπτεται κλείων τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν ἀνεμοζάλην. (T. Koerner.)

* * Ἄν αἱ γαλαὶ εἶχον πτερὰ οὐδὲν ἤθελεν ἀπομείνει πτηνόν, ἂν δὲ ἕκαστος ἀπελάμβανε ὅτι ἐποφθαλμιᾷ, δὲν ἤθελεν ἀπομείνει τίποτε διὰ κινένα. (Herder.)

* * Ἡ ἐκδίκησις ἐξισώνει τὸν ἀνθρώπον πρὸς τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ, ἐνῶ ἡ συγγνώμη τὸν καθιστᾷ ἀνώτερον αὐτοῦ.

* * Ὁ λεγόμενος «τύπος» εἶνε δάσος παράγον πολλά φύλλα, ὀλίγα ἄνθη, ὀλιγωτέρους δὲ καρπούς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

~ ~ ~ Οἱ μηχανικοὶ τῶν σιδηροδρόμων παρετήρησαν ὅτι πᾶσαι αἱ σιδηρεῖς ῥάβδοι, ὀλίγας ἡμέρας ἀφ' οὗ τοποθετηθῶσι, μεταποιούνται κατὰ τὰ δύο αὐτῶν ἄκρα εἰς ἰσχυροὺς μαγνήτας δυναμένους· νὰ ἐλκύσωσι καὶ νὰ συγκρατήσωσι σιδηρὰ κλειδιά καὶ ἄλλα πράγματα ἰσχυρότερα. Καὶ ἐὰν αἱ ῥάβδοι ἀφαιρεθῶσιν ἀπὸ τῆς θέσεώς των διατηροῦσιν ἐτι τὸν μαγνητισμὸν, ὥστε ὅμως κατ' ὀλίγον ἐξαφανίζεται. Ὁ μαγνητισμὸς τῶν ῥάβδων διαγιγνώσκεται μόνον ἀφ' οὗ ἀφαιρεθῶσιν οἱ ξύλινοι στρωτήρες, παρευθὺς δ' ἐξαφανίζεται ἅμα ὡς οἱ στρωτήρες τεθῶσιν ἐν τῇ θέσει των.

Ὅθεν σχηματίζονται δύο ρεύματα ἀντίθετα κατὰ τὰ ἀντίστοιχα ἄκρα τῶν ῥάβδων.

Ἡ παραγωγή μαγνητισμοῦ ἐν τοῖς ῥάβδοις τῶν ἐν ἐνεργείᾳ σιδηροδρόμων ἐξηγεῖται διὰ τῆς τριβῆς τῶν τροχῶν τῶν ἀμαξῶν ἐπὶ τῶν ῥάβδων καὶ τῶν ἐκ τούτου προερχομένων κλοισμῶν. Πειράματα δὲ εἰδικὰ ἀπέδειξαν ὅτι οὐδόλως παράγονται ρεύματα ἐξ ἐπαγωγῆς.

Δὲν εἶνε δὲ ἀδύνατον ὁ αὐτὸς παραγόμενος μαγνητισμὸς νὰ ἐπιδρᾷ ἐπωφελῶς ἐπὶ τῆς στερεότητος τῆς ὁδοῦ καὶ νὰ αὐξάνῃ τὴν προσάφειαν τῶν τροχῶν ἐπὶ τῶν ῥάβδων, ἥτις, ὡς γνωστὸν, εἶνε ἡ οὐσιώδης αἰτία δι' ἣν προχωροῦσιν αἱ ἀτυμάρταξαι.

Γνωστὸν δ' ἄλλως τε εἶνε ὅτι τὸ δυνατὸν τῆς προσαρρείας ταύτης ἐξήγειρε μεγίστας ἀμφιβολίας εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς κατασκευῆς τῶν σιδηροδρόμων. Καὶ οἱ σπουδαῖοι τῶν ἐπιστημόνων ἐβεβαίουν ὅτι τὸ πρᾶγμα ἦτο ἐναντίον πρὸς πάντας τοὺς νόμους τῆς μηχανικῆς,

καὶ ὅτι οἱ τροχοὶ τῆς ἀτμαμάξης θὰ περιστρέφοντο περὶ ἑαυτοὺς ἄνευ οὐδεμιᾶς δυνάμεως ἑλξεως, πλὴν ἐὰν κατεσκευάζοντο αἱ ῥάβδοι δι' ἀλληλουχίας τροχῶν. Ἀλλ' ἡ πείρα ὅμως ἀπέδειξε πόσον ἀβάσιμοι ἦσαν οἱ φόβοι ἐκεῖνοι· ἀλλ' ἴσως πρέπει νὰ ἴδωμεν ἐν τῷ σήμερον πρᾶκτῇ ῥηθέντι φαινομένῳ ἰσχυράν τινα αἰτίαν τῆς ἐπὶ τῶν σιδηροδρόμων ἐπιρροῆς τῆς ἑλξεως.

~ ~ ~ Ἡμέραν τινὰ, τέσσαρες ἀξιωματικοὶ ἐγγυματίζον παρὰ τῷ γενναίῳ συνταγματάρχῃ Ἐδμόνδῳ ἐν ταῖς Κάτω Χώραις, ὅτε συμπολίτης τις αὐτοῦ (Σκῶτος) εἰσελθὼν τῷ εἶπε τὰ ἑξῆς· «Μυλόρδε! ὁ εὐγενὴς πατὴρ σας καὶ πάντες οἱ ἱππῶται καὶ εὐγενεῖς υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ τοῦ χαίρουσιν ἄκραν ὑγείαν». Ὁ συνταγματάρχης ὑψώσας τοὺς ὤμους ἐμειδίασεν· ἀποταθείς δὲ πρὸς τοὺς συνδαιτυμόνας εἶπε· Κύριοι, μὴ πιστεύετε μήτε λέξιν ἐξ ὧν ἠκούσατε· διότι ὁ πατὴρ μου εἶνε πτωχὸς ἀρτοποιὸς ἐν Ἐδιμβούργῳ, ὅστις μετὰ πολλοῦ κόπου διατρέφεται μόλις ἐκ τῆς ἐργασίας του· οὐδεὶς εὐγενὴς ὑπάρχει ἐν τῇ οἰκογενείᾳ μου. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἠθέλησε νὰ μὲ κολακεύσῃ, καὶ νὰ σᾶς κάμῃ νὰ νομίσῃτε ὅτι ἐγεννήθην ἐντὸς μεγάρου· οὐχί, συστρατιῶταί μου, ἐγεννήθην ἐντὸς ἐργαστηρίου, καὶ δὲν ἐρυθρίῳ διὰ τοῦτο.

~ ~ ~ Ἡ ἐξ Ἀργους περιώνυμος Τελέσιλλα, πλὴν τῆς περὶ τὴν λυρικὴν ποίησιν δεινότητος αὐτῆς, εἶχε καὶ σπανίαν φιλοπατρίαν· διότι μαχόμενοι ποτε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους οἱ Ἀργεῖοι καὶ ἀτυχήσαντες εἰς ἄκρον, οἱ μὲν ἔπεσον εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης, οἱ δὲ καταφυγόντες εἰς δάσος ἀπωλέσθησαν καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ πυρός, ὅπερ παρασπονδήσαντες οἱ νικηταὶ ἔβαλον εἰς τὸ δάσος. Ὁ Κλεομένης ὠδήγησε τότε τοὺς Λακεδαιμονίους εἰς τὸ ἔρημον ἀνδρῶν Ἀργος· ἀλλ' ἡ Τελέσιλλα, συναθροίσασα τοὺς δούλους καὶ πάντας, τοὺς ἔνεκα γήρους ἡ νεότητος ἀδυνατοῦντας νὰ φέρωσιν ὅπλα, ἀνεβίβασεν εἰς τὸ τεῖχος· τὰς δὲ ἀκμαζούσας τῶν γυναικῶν ὀπλίσασα παρέταξεν ἐκεῖ ὅθεν ἔμελλε νὰ εἰσβάλῃ ὁ ἐχθρὸς. Καὶ ὅτε ἐφάνησαν ἀλαλάζοντες οἱ πολέμιοι, οὐ μόνον δὲν ἐτρόμαξαν ἐκεῖνοι, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ δαιμονίας τόλμης καταληρθεῖσαι ἀπεκρούσαντο τὸν Κλεομένην, πολλοὺς ἐκ τῶν περὶ αὐτὸν ἀποκτείνασαι. Σκερθέντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ὅτι εἰ μὲν ἐνίκων γυναῖκες, τὸ κατόρθωμα δὲν ἦτο ἐπιφθονον, εἰ δὲ ἐνίκωντο ὑπὸ γυναικῶν, ἡ συμφορά θ' ἀνεκλήρυντο ἐπονείδιστος, ὑπεχώρησαν. Ἐκτοτε ὁ Ἀρης ἀριθμεῖται ἐν Ἀργεὶ θεὸς γυναικῶν· ἐθεσπίσθη δὲ καὶ ἐνιαύσιος ἑορτὴ, τὰ ὕθριστικά καλουμένη, καθ' ἣν αἱ μὲν γυναῖκες ἐφόρου χιτῶνας ἀνδρικοὺς καὶ χλαμύδας, οἱ δὲ ἄνδρες πέπλους γυναικῶν καὶ καλύπτρας.

~ ~ ~ Φίλιππος ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας, ἀφοῦ ἀπώλεσε τὸ βασίλειον τῆς Πορτογαλλίας καὶ πολλὰς ἄλλας ἐπαρχίας, ἀπεφάσισε νὰ ἐπικλη-

θῇ Μέγας! Τοῦτο ἀκούσας Ἰσπανὸς τις μεγιστάν, εἶπεν· «Ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν καὶ Κύριος ἐμοιάζει τὰς ἐπὶ τῆς γῆς ὁπάς, ἀπὸ τὰς ὁποίας ὅσον ἀφαιρεῖ τις χῶμα τόσον εὐρύνονται καὶ μεγαλύνονται.»

~ ~ ~ Ὁ Ἰωάννης Ἰάκωβος Ρουσσώ (Jean Jacques Rousseau), γεννηθεὶς τῇ 28 Ἰουνίου 1712 ἐν Γενεύῃ, ἐτελεύτησεν τῇ 2 Ἰουλίου 1778 ἐν Ἑρμενοβίλλῃ, πλησίον τῶν Παρισίων. Ὅστε μετὰ μικρὸν συμπληροῦνται ἑκατὸν ἔτη, ἀφ' ἧς ὁ συγγραφεὺς τοῦ *Aimable*, τῶν *Ἐσολογῶν*, τῆς *Κοινωνικῆς συμβάσεως* ἐξέλιπε τὸν κόσμον. Ἡ πατρίς αὐτοῦ Ἑλβετία παρασκευάζεται ἤδη νὰ πανηγυρίσῃ τὴν ἑκατονταετηρίδα τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Ἐπιτροπὴ κατήρτισε τὰς βάσεις τοῦ προγράμματος τῆς τελετῆς, κατὰ μίμησιν γενομένου τῶν πρὸς τιμὴν τοῦ Ρουσσώ ἑορτῶν. Ἡ τελετὴ θ' ἀρχίσῃ τῇ 30 Ἰουνίου διὰ συνδριάσεως ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Πανεπιστημίου, θὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν 1 Ἰουλίου διὰ δημοσίων διασκεδάσεων, καὶ θὰ παρατῶθῃ τὴν 2 Ἰουλίου δι' ἑορτῆς τῶν παιδῶν. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν τριῶν τούτων ἡμερῶν γενήσεται ἐκθεαίς εἰκόνων τοῦ συγγραφέως καὶ ἄλλων ἀντικειμένων εἰς αὐτὸν ἀφορώντων, θὰ κοπῇ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ μετάλλιον καὶ πολλὰ μουσικαὶ ἐταιρίαι θὰ ποιήσωσι συναυλίας. Ἐπίσης παρασταθήσεται καὶ ὁ *Μάρτις τοῦ χωρίου*, κωμικὸν μελόδραμα ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ Ρουσσώ ποιηθὲν καὶ τονισθὲν.

Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Περὶ τοῦ κινδύνου τῆς κωδωνοκρουσίας ἐν ὥρᾳ καταγίδος.

Εἰς τὴν παρούσαν κατάστασιν τῆς ἐπιστήμης, δὲν εἶνε ἀποδεξιμὸν ὅτι ὁ ἥχος τῶν κωδῶνων καθιστᾷ τὰς βροντάς μᾶλλον ἐπιχειμῆνας καὶ ἐπικινδυνωδεστέρας, οὔτε ὅτι μέγας κρότος ἐπήνεγκέ ποτε τὴν πτώσιν κεραυνοῦ ἐπὶ οἰκοδομημάτων, τὰ ὁποῖα ἄνευ τοῦ περιστατικοῦ τοῦ κρότου δὲν ἤθελον προσβληθῇ.

Καὶ ὅμως παραγγέλλομεν ἐπιμόνως νὰ μὴ τίθενται εἰς κίνησιν οἱ κώδωνες ἐν ὥρᾳ βροντῶν, καὶ τοῦτο πρὸς ἀφάλειαν τῶν κωδωνοκρουστῶν. Ὁ κίνδυνος τὸν ὅποιον διατρέχουσι κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας, εἶνε περίπου ἀνάλογος πρὸς τὸν κίνδυνον, εἰς τὸν ὅποιον ὑποκείνται οἱ ἀπερίσκεπτοι οἷτινες, ἐν τῷ μέσῳ καταγίδος, καταφεύγουσιν ὑπὸ τὰ μεγάλα δένδρα. Ὁ κεραυνὸς προσβάλλει τὰ ὑψηλότερα ἀντικείμενα, καὶ ἰδίως τὰς κορυφὰς τῶν κωδωνοστασίων. Τὸ εἰς τὸν κώδωνα προσσηρημένον σχοινίον, ὑγρανθὲν ὑπὸ τῆς βροχῆς, ὀδηγεῖ τὸν κεραυνὸν μέχρι τῆς χειρὸς τοῦ κωδωνοκρούστου· ἐκ ταύτης δὲ τῆς περιστάσεως συνέβησαν πολλὰ δυστυχήματα.

ARAGO.

ΑΘΗΝΑΙ — ΤΙΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΙΑΣ, ΟΔΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ, 14.